

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

PROBLEMATIKA LESBISMU, GAY SEXUALITY, BISEXUALITY A TRANSSEXUALITY

V OBLASTI SPORTU

Bakalářská práce

Autor: Radana Mejzlíková, Tělesná výchova – Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělání

Vedoucí práce: doc. PhDr. Dana Štěrbová, Ph.D.

Olomouc 2017

Bibliografická identifikace

Jméno a příjmení autora: Radana Mejlíková

Název závěrečné písemné práce: PROBLEMATIKA LESBISMU, GAY SEXUALITY, BISEXUALITY A TRANSSEXUALITY V OBLASTI SPORTU

Pracoviště: Katedra společenských věd v kinantropologii

Vedoucí: doc. PhDr. Dana Štěrbová, Ph.D.

Rok obhajoby: 2017

Abstrakt:

Bakalářská práce je zaměřená na lesbismus, gay sexualitu, bisexualitu a transsexualitu (dále jen LGBT). Tato problematika je zkoumána v oblasti sportu, a to jakým způsobem jsou LGBT sportovci vnímáni sportovním světem a širokou veřejností. Práce také zmiňuje známé osobnosti, jež se hlásí ke komunitě LGBT. Práce obsahuje základní pojmy, jako je sexuální orientace, homosexualita a její příčiny vzniku a historie. Dále vysvětluje pojmy, které úzce souvisejí s LGBT komunitou. Například coming out, homofobie a další formy sexuality jako jsou méně známá intersexualita nebo asexualita, pojem queer identita a jiné. Poskytuje dále informace o organizacích a o symbolice skupiny LGBT. Práce je zaměřená teoreticky a je považována jako příprava na diplomovou práci, která na ni bude navazovat.

Klíčová slova:

Sexuální orientace, homosexualita, heterosexuality, coming out, homofobie, LGBT, queer, sport

Souhlasím s půjčováním závěrečné písemné práce v rámci knihovních služeb.

Bibliographic identification

Author's first name and surname: Radana Mejzlíková

Title of the thesis: LESBIANISM, GAY SEXUALITY, BISEXUALITY AND
TRANSSEXUALITY IN THE FIELD OF SPORT

Department: Department of Social Sciences in kinantropology

Supervisor: doc. PhDr. Dana Štěrbová, Ph.D

The year of presentation: 2017

Abstract:

My bachelor thesis is focused on lesbianism, gay sexuality, bisexuality and transsexuality (LGBT). I examined them in the field of sport. Concretely, the way people of untypical sexual orientation are treated by the sports world and by public itself. I mentioned also famous people who are openly members of LGBT community. This thesis contains basic terms such as sexual orientation, homosexuality and its causes and history. Next, the terms which are closely related to LGBT group of people are described. For instance coming out, homophobia and other forms of sexuality as for example less known intersexuality, asexuality, queer identity and others. I mentioned also organizations and LGBT group symbolism and characteristics. The thesis is focused on the theoretical concept only and it will function as a basis for the diploma thesis which will modify this work.

Key Words:

Sexual orientation, homosexuality, heterosexuality, coming out, homophobia, LGBT, queer, sport

I agree with the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem závěrečnou bakalářskou práci zpracovala samostatně s odbornou pomocí doc. PhDr. Dany Štěrbové, Ph.D., uvedla jsem všechny použité literární a odborné zdroje a řídila se zásadami vědecké etiky.

V Olomouci dne 30. 06. 2017

.....

Poděkování

Děkuji doc. PhDr. Daně Štěřbové, Ph.D. za vedení, pomoc a cenné rady, které mi byly během psaní bakalářské práce poskytnuty. Dále chci moc poděkovat rodičům, kteří mi umožnili studovat a po celou dobu byli mojí oporou.

Obsah

1	ÚVOD	8
2	CÍL	10
3	METODIKA	11
4	PŘEHLED POZNATKŮ	12
4.1	Sexualita	12
4.2	Heterosexualita	13
4.3	Homosexualita	13
4.3.1	Homosexualita a normalita	14
4.3.2	Homosexualita a křesťanství	15
4.3.3	Příčiny vzniku homosexuality	16
4.3.3.1	Genetické dispozice	16
4.3.3.2	Vliv vývoje jedince v prenatálním období.....	17
4.3.3.3	Vlivy prostředí a výchovy	17
4.3.3.4	Teorie svedení.....	18
4.3.4	Historie homosexuality z různých pohledů	18
4.3.5	Současnost	20
4.3.6	Homosexuální chování.....	21
4.3.7	Procentuální výskyt homosexuálně orientovaných	22
4.4	Proces coming out	22
4.4.1	Egodystonní sexuální orientace	24
4.5	Homofobie	24
4.6	Další formy sexuality	25
4.6.1	Intersexualita	25
4.6.2	Asexualita	26
4.6.3	Polyamorie	27

5	LESBISMUS, GAY SEXUALITA, BISEXUALITA A TRANSSEXUALITA (LGBT)	28
5.1	Definice LGBT	28
5.1.1	Lesbismus.....	28
5.1.2	Gay sexualita	29
5.1.3	Bisexualita	30
5.1.4	Transsexualita	31
5.1.4.1	Základní etapy procesu přeměny pohlaví.....	33
5.1.4.2	Transgender	33
5.2	QUEER identita	34
5.3	Organizace LGBT	35
5.4	Symbolika LGBT	36
6	Problematika LGBT v oblasti sportu	38
6.1	LGBT a olympijské hry	38
6.2	LGBT sportovci	40
6.3	LGBT sportovci – jak jsou vnímáni okolím a sportovním světem	41
6.4	LGBT z pohledu trenérů	44
7	ZÁVĚR	47
8	SEZNAM ZKRATEK	48
9	SOUHRN	49
10	SUMMARY	50
11	REFERENČNÍ SEZNAM	51

1 ÚVOD

Otázka sexuální orientace zní, zda je jedinec heterosexuální nebo homosexuální. Heterosexualita je považována ve společnosti za dominantní názor. Homosexualita, pro někoho normální věc, pro jiného nadávka. Kde je hranice normálnosti a kde už jsme považováni za abnormální? Problematika LGBT (lesbismu, gay sexuality, bisexuality a transsexuality) byla, je a bude stále věcí, která rozděluje svět na dvě skupiny. První je ta tolerantnější a přátelštější skupina, která podporuje, pomáhá či nijak negativně neovlivňuje LGBT skupinu lidí. Ta druhá zastává radikálnější názory a jejich pohled na tuto problematiku je více než odmítavý. Setkáváme se se spoustou názorů na téma homosexualita, ale v žádném případě bychom neměli tyto lidi odsuzovat.

V dnešní době roste tolerance vůči homosexuálním jedincům. Vznik různých organizací poskytuje pro veřejnost širší obzor a větší informovanost o sexuálních menšinách. Česká republika je stále konzervativnější v názorech na homosexualitu oproti západním státům nebo Spojeným státům americkým, kde je homosexualita na stejné úrovni jako heterosexualita. Ale zase jsme méně radikální oproti východním státům jako Polsko či Rusko. Neřekla bych, že homosexualita je věcí moderní, pouze dnes o tom více mluvíme. Dříve bylo také hodně homosexuálů, ale museli to v sobě potlačovat, skrývat se nebo se většina za své pocity styděla. Hodně lidí ještě zastává tradiční názory, se kterými se homosexualita nespojuje. Je vnímána jako nepřírozená. Každý má právo na lásku. Zda se jedná o lásku muže k ženě nebo muže k muži, už není podstatné. Způsob, jakým se rozhodne člověk milovat druhého člověka, je jen na něm samotném.

S homosexualitou úzce souvisí také coming out. Proces přijímání sebe sama a svého pravého já. S pojmem coming out se pojí i spousta nebezpečí a negativních vlivů. Ve společnosti, která je nepřátelská k jedincům menšinové orientace, je těžké přiznat svoji odlišnou sexualitu, a tím i proces coming out se stává problematictější a složitější. Každý by si měl sáhnout do svědomí a přiznat si, jaký vlastně postoj zastává k problematice homosexuality a zda nevědomky také nestěžuje situace, ve kterých se lidé s minoritní orientací ocitají. Dále se můžeme sami sebe zeptat, zda zastáváme homofobní názory, kritické, nepřátelské názory, nebo přistupujeme k této problematice jako ke každé jiné.

Práce obsahuje i informace o dalších formách sexuality. Pro většinu z nás méně známé pojmy jako intersexualita, asexualita nebo polyamorie. Neznámé, ale zcela určitě velmi zajímavé.

Vedle homosexuality neboli vedle lesbismu a gay sexuality je otázka bisexuality pro mnohé jen mezistupněm mezi heterosexuální a homosexualitou, kdy se jedinec nemůže rozhodnout, k jakému pohlaví se po sexuální stránce přiklání. Většina společnosti vnímá bisexualitu jako homosexualitu. Je tomu opravdu tak? Nebo dokáže člověk opravdu cítit touhu k oběma pohlavím bez rozdílu?

Transsexualita je pojem, který se výrazně odlišuje od homosexuality a bisexuality, a to především ze zdravotnického hlediska. Světová zdravotnická organizace (WHO) zařazuje transsexualitu do Mezinárodní klasifikace nemocí (MKN – 10) jako poruchu pohlavní identity, zatímco homosexualita a bisexualita se zde nenacházejí. Co se týče sportovního odvětví, je transsexualismus asi nejvíce diskutovanou věcí. Lesby, gayové či bisexuálové výrazný problém ve sportu nečiní, ale transsexuálové ano. Otázka, zda jste žena nebo muž, se stává aktuální pro sportovní svět a visí nad hlavami mnoha sportovců. Mnoho lidí stále ještě vnímá transsexuály jako podivíny. Jejich duše je uvězněna v těle nesprávného pohlaví, jedná se o sexuální identitu, kdy jedinec zjišťuje, zda se cítí jako žena nebo muž.

Práce se v poslední kapitole věnuje problematice LGBT ve sportu. Jak už je zmíněno výše, hlavní problém tkví především u transsexualismu. Práce uvádí příklady a příběhy LGBT sportovců. Dále se práce zaměřuje na to, jak jsou LGBT jedinci vnímáni sportovním světem a okolím nebo jaký postoj zaujímají trenéři k této problematice. Manuál a školení trenérů k tomu, jak se zachovat k menšinové skupině lidí, neexistuje. Jsme však lidé a vše je dáno tolerancí a porozuměním. Žijeme ve 21. století, kde i nemožné se stává uvěřitelným. Zahodme jakékoliv předsudky a udělejme svět přístupnější.

„Základní právo člověka je být sám sebou“

Osho

2 CÍL

Cílem bakalářské práce je poskytnutí informací o základních pojmech jako je sexuální orientace, homosexualita, příčiny jejího vzniku a historie, proces coming out či pojem homofobie. Dále definuje pojmy jako lesbismus, gay sexualita, bisexualita a transsexualita (LGBT). Práce seznamuje i s organizacemi napomáhajícími komunitě LGBT a jejich symbolikou. Práce obsahuje také problematiku LGBT v oblasti sportu.

3 METODIKA

Práci jsem postupně zpracovávala na základě systematického vyhledávání studií od různých autorů. V práci jsem použila 22 publikací s tematikou homosexuality, bisexuality a transsexuality. Dále jsem použila i některé internetové zdroje. Pojem LGBT ve sportu jsem zpracovala z informační databáze EBSCO. Pracovala jsem s 11 zdroji. Vyhledávání studií probíhalo z období od roku 2006 do roku 2016 a bylo založeno na klíčových slovech „LGBT, sport, LGBT athletes.“ V práci jsem použila také Mezinárodní klasifikaci nemocí a přidružených zdravotních problémů: desátá revize (Světová zdravotnická organizace, 2013). K napsání práce jsem použila celkem 41 zdrojů.

4 PŘEHLED POZNATKŮ

4.1 Sexualita

Sexualita je přirozenou součástí celého lidského života, objevuje se u dítěte již od narození (Vigué, 2006). Sexualitu můžeme definovat jako součást lidské biologie, která primárně zastupuje funkci reprodukční. Sekundárně je možné na ni pohlížet jako na zdroj fyzicky příjemných pocitů. V tomto kontextu je možné vidět člověka jako tvora, který prochází stejnými mechanismy přírodního výběru jako všichni ostatní savci, ale sexualita lidská je ve srovnání s jinými živočišnými druhy specifická. Zvláštnosti lidské sexuality se projevují třeba v tom, že žena prožívá orgasmus, nebo také v tom, že člověk nezná dobu říje a je sexualizován po celý rok (Kniha, 2014).

Pokud mluvíme, přemýšlíme či uvažujeme o lidské sexualitě, je třeba ji rozdělit na následující 3 aspekty: orientaci (či preferenci), identifikaci a chování.

Sexuální orientace (nebo také preference) je způsob, jakým jedinec dosahuje sexuálního uspokojení, a také objekty, k nimž eroticky tíhne, a tyto objekty jej vzrušují. Kdybychom se drželi jen standartního rozdělení lidstva, šlo by zde pouze o to, zda člověka sexuálně přitahují muži nebo ženy (Krčmářová, 2014).

Sexuální identifikace vyjadřuje sebepojetí, pocit vlastní příslušnosti k určitému pohlaví a určité sexuální orientaci. Stručně řečeno jde o to, jestli se člověk cítí jako muž, nebo žena, jako heterosexuál, či homosexuál. Pro ustanovení pohlavní identity je zásadní období do 18 měsíců věku (Weiss, 2002). Na sexuální identifikaci má také vliv to, jak člověk sám sebe vnímá, pojmenovává a vytváří se jako chlapec nebo dívka (Krčmářová, 2014).

Sexuální chování je nejzřejmějším signálem, poznatelným podle toho, jakým aktivitám se člověk věnuje, tedy jak jedná. Chování je uvědomělé a ve většině případů také ovlivnitelné. Sexuální chování se vyvíjí individuálně v rámci ontogeneze (Weiss, 2002). „*Sexuální experimentace v prepubertálním věku (kupříkladu ojedinelé převlékání se do šatů matky či sestry, pozorování svlékajících se dívek, vzájemné zkoumání genitálu apod.) však nemusí vůbec signalizovat deviantní vývoj a vyskytuje se někdy i v dospělosti u sexuálně úplně normálních lidí*“ (Weiss, 2002, str. 159). Experimentování se sexuálním chováním je také častou a obvyklou součástí člověka v období psychického a pohlavního dospívání, ale i v dospělosti (Krčmářová, 2014).

4.2 Heterosexuality

Heterosexuality (řec.: heteros = jiný; sexus = pohlaví), sklon k druhému pohlaví, v protikladu k → homosexualitě, sklonu k vlastnímu pohlaví. Heterosexuál je tedy pohlavně vzrušován a přitahován osobami opačného pohlaví (Borneman, 1990).

V naší společnosti je heterosexuality dominantní sociální záležitostí. Je považována za normativní a zcela správnou. Určuje sociální normy a hodnoty, dále také tradiční pojetí manželství a rodiny. Je to přirozený vztah muže a ženy. Heterosexuality je norma, která by nemohla být stanovena bez homosexuality, tudíž my potřebujeme existenci homosexualismu, abychom mohli vymezit normalitu (Fafejta, 2004).

Dnešní heterosexuality je přísnější vůči ženám. Svobodný, starší muž je ve společnosti brán jako „starý mládenec“ a tuto roli nejspíš přijal sám. Naopak neprovdaná žena je označována jako „stará panna“, která je buď lesba, nebo si ji žádný muž nechtěl vzít. Je na ně poté vyvíjen sociální tlak zařazení se do společnosti a založení rodiny (Fafejta, 2004).

4.3 Homosexuality

Homosexualitou nazýváme sexuální afinitu a aktivitu mezi osobami stejného pohlaví. Sexuální zaměření jedince na osoby stejného pohlaví není považováno za moderní věc, ale vyskytovala se již v dávných dějinách lidstva. Homosexuality může být trvalým, nebo jen přechodným stavem. Forma přechodného stavu je dána většinou prostředím. Myšleno například ve věznicích, internátních školách, v armádě a podobně. Homosexuální orientace může mít různou úroveň. Pouhá slabá tendence až k pevnému, vyhraněnému a přesvědčenému postoji (Ondok, 1999).

Pojem homosexuality poprvé užil Karoly Benkert roku 1869 pro lásku muže a ženy k osobě totožného pohlaví. Myslel tím nejen citový vztah, ale i schopnost sexuálně reagovat na objekt stejného pohlaví, být jím vzrušen a uskutečnit s ním pohlavní styk. Někteří homosexuality definují jako celoživotní, neměnný, nezvolený a také nezaviněný stav, charakterizovaný pohlavní přitažlivostí a vzrušivostí osob stejného pohlaví. Rozumíme jím vztah homosexuálního muže k muži a homosexuální (lesbické) ženy k ženě (Brzek & Pondělíčková – Mašlová, 1992).

Homosexuality (z řec.: homos = stejný; lat.: sexus = pohlaví) znamená tedy stejnopohlavnost. Toto slovo zahrnuje tedy „gay“ svět mužů, lesbický svět žen, ale i zvířecí říši. Zvláště u zvířat si jí můžeme všimnout zejména u vyšších savců, proto je také nemožné ji pojímat jako lidský civilizační projev (Borneman, 1990).

4.3.1 Homosexualita a normalita

Gerard (2003, str. 19) tvrdí, že „většina lidí se stále ještě domnívá, že homosexualita je v souvislosti se značným poklesem heterosexuálních zájmů abnormální, a to navzdory přetrvávajícímu bombardování propagandy o normalnosti ze strany ignorantních a moderních sociálních a politických ideologů, kteří ovládají média, politiku a větší část akademického světa“.

Je to druh lásky, který se na první pohled může jevit jako „nenormální“. V současné době se na homosexualitu svět dívá spíše jako na odchylku od normy. Tito lidé jsou „jiní“, ale to hned nemusí znamenat, že jsou horší či méněcenní (Donát & Donátová, 2007). Představu, co je normální máme každý jinou, stále je to záležitost subjektivní. Právě z tohoto bodu, jak moc je tolerována ve společnosti normalita homosexuálních vztahů vychází posléze problém s homofobiemi a diskriminacemi. Dříve byla homosexualita zakázána, poté považována za nemoc. Dnes již žijeme v jiné době a homosexualita je pro nás věcí přijatelnou (Janošová, 2000).

Brzek a Pondělíčková (1992) se zaměřili na normalitu z 3 hledisek: norma ideálu, norma statistická a norma funkční. Ve všech třech případech má norma negativní výpověď:

1. Mnoho lidí si stále nepřeje, aby jejich potomek byl menšinově orientován.
2. Statisticky se populace homosexuálů vyskytuje okolo 4 % (maximálně do 10%).
3. Homosexuální pár nemůže zplodit potomka.

Nabízí se tedy otázka, zda může homosexuální jedinec žít plnohodnotný a spokojený život. Záleží na jednotlivém člověku, na jeho osobních cílech a prioritách. Určitá neexistence „normálního“ života tady je. Nemožnost mít potomka a úplný rodinný život, nižší společenský statut aj. Pokud tyto případy překáží jedinci v jeho seberealizaci, jeho pojetí homosexuality se stane spíše jeho nenáviděnou součástí, než u lidí jejichž ideály nejsou narušovány odlišností jejich sexuality. Všeobecně větší nespokojenost s homosexualitou panuje u lidí, kteří zastávají tradiční hodnoty. Dále nejčastěji u věřících občanů (Janošová, 2000).

Často se psychiatři a sexuologové setkávají s označením: „Soused naproti je homosexuál, ale jeho bratr je normální.“ V ordinaci se odborníci setkávají s tolika „nenormálními“ heterosexuály, že tato rozlišení nejsou na místě. V oblasti sexuologie a psychiatrie je vymezení normality složitý úkol. Musíme na ni nahlížet z více hledisek a musíme brát v úvahu také složitost a komplikovanost lidské normality. Z hlediska procentuálního, není homosexuální orientace pro svou sexualitu normální. Mimo sexuální oblast může být homosexuální jedinec zcela normálním. Z hlediska funkční normy může být právníkem, lékařem, dělníkem aj.

Dokonce mají větší předpoklady k umělecké činnosti. Z hlediska manželské a rodičovské funkce zde opět hovoříme o nemožnosti plnit tento úkol, a tudíž o abnormalitě (Brzek & Pondělíčková – Mašlová, 1992).

Položme si otázku, co je vlastně normální sexuální chování. Na první pohled může být odpověď na tuto otázku jasná. Norma je závazné pravidlo, které usměrňuje naše chování určitými předpisy a zákazy. Pravidla se ale neustále vyvíjejí a mění. Co bylo dříve zakázáno, je dnes povoleno. V současnosti panují ve společnosti zcela jiné sexuální normy (Uzel, 2009).

4.3.2 Homosexualita a křesťanství

Dříve byly v křesťanství dané určité morální normy, které zakazovaly jakékoli sexuální chování do doby manželského svazku. Pravidla nebyla nikdy důsledně dodržována, ale o jejich správnosti a etice nebylo nikdy pochyb. V dnešní liberální společnosti je vše volnější. Bylo by tedy absurdní diskriminovat a kritizovat homosexuální jedince oproti heterosexuálním. Má být víra v postavení takovém, že heterosexuálům dává pohlavní volnost a homosexuálům zákaz, odsouzení ba dokonce trest? Chceme společnost přimět k odbourání nepřátelských vztahů a k pocitu rovnoprávnosti všech občanů (Brzek & Pondělíčková – Mašlová, 1992).

Pro homosexuálně orientované je nejdůležitější to, aby jejich život byl v souladu s božím zákonem, který je uložen v bibli. Jak se k nim budou stavět nevěřící, většina společnosti neřeší. Jde jim hlavně o to sladit svůj život s přirozeným mravním řádem. V bibli se nijak o homosexualitě výslovně nezmiňují. Setkáváme se tedy se dvěma skupinami křesťanů. První skupina své homosexuální chování nepovažuje jako morálně nepřijatelné. Druhá skupina se přiklání k tradičnímu výkladu bible a chtějí se svého homosexuálního chování vzdát za každou cenu, což je z medicínského hlediska nemožné. Další způsob řešení je pohlavní abstinence na způsob celibátu (Brzek & Pondělíčková – Mašlová, 1992).

Právě mezinárodní hnutí „Exodus“ usiluje o celoživotní abstinenci od homosexuálního života. Jedinec se plně věnuje náboženskému světu. Bylo také zjištěno, že někteří jednotlivci, kteří dokázali několik let sexuálně abstinovat, začali na sobě pozorovat i heterosexuální citění (Brzek & Pondělíčková – Mašlová, 1992). Podle Janošové (2000, str. 79) „*smysl života v celibátu tkví v tom, že jej jedinec přijímá dobrovolně a pak i radostně, takže jej nevnímá jako břemeno, které jej o něco ochuzuje.*“

Ne všichni však tento stav zvládnou. Po kratším či delším abstinování sklouzávají jedinci do promiskuity, z níž se posléze dostávají pokáním, a cyklus se neustále opakuje. Dnes je to obzvláště nebezpečné, v době epidemie AIDS, kde vystavujeme spoustu lidí zdravotnímu nebezpečí (Brzek & Pondělíčková – Mašlová, 1992). Člověk, který se rozhodl žít v trvalém vztahu s osobou stejného pohlaví, se v katolické církvi připravil o účast na přijímání eucharistie (svátost oltární) uvádějící do křesťanského života. I ti věřící, kteří se rozhodli pro jiný životní styl, potřebují kontakt s církví, s dalšími věřícími a stejně smýšlejícími lidmi, kteří rozumějí jejich situaci a dokáží s nimi soucítit. Žádná instituce nemá právo rozhodovat o životě druhých (Janošová, 2000).

4.3.3 Příčiny vzniku homosexuality

Téma homosexuality a dalších sexuálních deviací nebyly stále ještě dostatečně prozkoumány natolik, abychom dostali uspokojivé odpovědi na otázky ohledně příčin jejich vzniku. Názory a teorie o vzniku jsou stále velice odlišné. Různost vychází i například z vědeckého oboru, který se této problematice věnuje. Některé myšlenky se doplňují, některé stojí proti sobě (Janošová, 2000).

Uvádíme si 4 nejznámější teorie o vzniku homosexuality, které jsou v současnosti nejčastěji prodiskutovávány. Vědci a lékaři se shodují na tom, že na vzniku homosexuality se vždy podílí více činitelů. Nejvíce se přiklání ke genetickým dispozicím a k období prenatálního vývoje. To platí zejména pro muže a vznik mužské homosexuality. Příčiny ženské homosexuality jsou méně prozkoumány a jejich interpretace je složitější. Je homosexualita dědičná? Dá se s ní bojovat? Výsledky zjistili, že děti homosexuálních partnerů mají riziko homosexuality jen o něco málo vyšší než ostatní populace. Vědci se domnívají, že homosexualita je více či méně i záležitostí ryze individuální (Janošová, 2000).

Není ani tak důležité, jak homosexualita vznikla, zda geneticky, vlivem prostředí nebo výchovy, důležitější je, zda to jedince nějakým způsobem omezuje. Zda mu brání ke splnění některých snů, ambicí a k naplnění smysluplného života. V každém případě, o homosexualitě je rozhodnuto před nástupem do puberty a jedinec si jej nese po celý život (Brzek & Pondělíčková – Mašlová, 1992).

4.3.3.1 *Genetické dispozice*

Že je homosexualita vrozenou záležitostí o tom se vedou debaty již řadu let. Ve společnosti i v odborné oblasti je to dominantní názor. Mnoho vědců vede detailní výzkumy, které odhalují genetické vlivy na jedince. Výsledky ukázaly, že větší procento homosexuálních jedinců je dědičně získané ze strany matky (Janošová, 2000).

Roku 1993 vědci D. Hamer a S. Levay „při zkoumání pohlavních chromozomů u mužů zjistili, že na hrotu dlouhého raménka pohlavního chromozomu X v oblasti označované Xq 28 se pravděpodobně nachází gen nebo geny odpovědné za homosexuální orientaci“ (Janošová, 2000, str. 26). Skutečnost, že chromozom X získává potomek dědičně od matky, podporuje hypotézy mnoha vědců o dědičnosti homosexuální orientace (Janošová, 2000).

Avšak genetické se shodují na tom, že aby takový závěr mohl být uznávaný, musel by být proveden opakovaně, abychom pak mohli hovořit o genetickém faktoru. Vědec Levay poznamenal ve svém článku, že jeho výsledky nedovolují žádné závěry, což je správné. Chtějí vzbudit v lidech dojem, že i když chybí důkazy, biologické příčiny existují. Sexuální orientace u lidí s odlišnými chromozomy je především závislá na pohlavní roli, ve které je dítě vychováno (Gerard, 2003).

4.3.3.2 *Vliv vývoje jedince v prenatálním období*

Na počátku nitroděložního vývoje má lidský zárodek základy obojího pohlaví. Až po 4 – 5 týdnech dochází pomalu k odlišení vývoje pohlavních žláz, odpovídajících pohlaví daného v jeho chromozomech. Sexuální odlišnost vnitřního genitálu přichází ve 2. a 3. měsíci těhotenství. Zevní genitál se odlišuje kolem 3. a 4. měsíce. Formování sexuální diferenciace centrálního nervového systému, hlavně příslušných center mozku, probíhá v období mezi 4. a 6. měsícem prenatálního vývoje (Zvěřina, 1991). K tomuto vývoji dojde v určitém období a trvá asi jeden týden. Dříve si vědci mysleli, že například mužskou homosexuální orientaci způsobuje nízká hladina testosteronu. Novější názory se přiklánějí k hypotéze, že se jedná spíše o odlišnou reakci sexuálních center na tento hormon (Janošová, 2000).

Dalším zajímavým zjištěním je vliv stresu na vývoj jedince. V 70. letech byly provedeny pokusy na hlodavcích. Přítomnost stresu a narušení hladiny pohlavních hormonů během nitroděložního období ovlivnilo jejich sexuální chování v dospělosti. Tento fakt je pak vysvětlován na vyšším výskytu homosexuálně orientovaných jedinců narozených za války. Další zajímavostí je, že homosexuálové jsou mnohem častěji levostranně orientovaní, tzv. dominantní laterální (leváctví) než heterosexuální jedinci (Janošová, 2000).

4.3.3.3 *Vlivy prostředí a výchovy*

Odborníci se shodují na tom, že prostředí může ovlivnit dispozice člověka k různému sexuálnímu chování pouze v prvních letech života (asi do 3. roku dítěte). Působí na ně nejvíce rodičovské chování. U mužů si můžeme všimnout například domácnosti, kde vyrůstá syn s velice dominantní matkou a slabým otcem, jenž se stal nedostačujícím vzorem pro dítě. Homosexuální muži jsou často dost fixováni na svou matku a jejich otcové nesplnili rodičovskou roli.

Dalším důvodem vzniku homosexuality může být důsledek nedostatku stejnopohlavní lásky v dětství, který se pak snažíme napravit v pozdějších letech. Opačný názor je také jednou z možností, kdy je homosexualita dána přílišnou láskou matky s dcerou nebo otce se synem (Janošová, 2000).

4.3.3.4 *Teorie svedení*

Teorii, kterou vědci a odborníci stále více odmítají a vyvracejí. Za nesmyslnost považují svedení v období dospívání a poté důsledek celoživotní homosexuální orientace. U žen se připouští fakt negativního sexuálního zážitku. Dívky, které byly v raném věku sexuálně zneužity, znásilněny apod. jsou blíže k tomu stát se prostitutkami nebo lesbami. Spíše ale nastane situace odmítnutí vlastní sexuality a odpor k mužům (Janošová, 2000).

Homosexualita není otázkou dobrovolného rozhodnutí, ale stejně jako ostatní vlastnosti je podmíněna mnoha faktory. Není možné přesně stanovit podíl vlivu vrozeného, hormonálního, psychického či traumat z dětství (Vigué, 2006).

4.3.4 Historie homosexuality z různých pohledů

I přes nedostatek informací víme, že homosexualita se vyskytovala už několik století před počátkem našeho letopočtu. Ve všech dobách žilo určité procento homosexuálně orientovaných lidí (Brzek & Pondělíčková – Mašlová, 1992).

V daleké historii nazývali homosexualitu jako tzv. sodomii. Do 13. století se sodomie nijak tvrdě netrestala, ačkoli byla zakázaná. Sodomie zahrnovala veškeré sexuální styky, které nevedly k plození dětí. Západní Evropa ve 13. století zařadila sodomii jako trestný čin. Evropské prostředí ji řadilo na neurčité místo, ale společně s cizoložstvím, incestem a znásilněním patřila k velmi těžkým hříchům (Himl, Seidl & Schindler, 2013).

Nejvíce rozšířená byla homosexualita právě ve starém Řecku. Je také jedinou, historicky doloženou zemí, kde byla homosexualita považována za rovnocennou a plnohodnotnou variantu sexuálního chování. Muži dokonce před vstupem do svazku manželského upřednostňovali homosexuální styk. Žena měla tehdy málo důstojné postavení. Její role byla hlavně rodit děti, zejména syny, proto ženatý muž mohl vedle svého manželství vést i veřejný vztah s mladým chlapcem. Muži nebyli označováni za zženštilé nebo za nedostatečně mužné, jako v pozdějších dobách. Právě soužití staršího muže s mladým hochem bylo součástí mladíkovi komplexní výchovy včetně bojového umění a zacházení se zbraní. Platon například tvrdil, že nejlepší armáda je seskládána z mužů, kteří se navzájem milují a inspirují se. Vychází ze zkušeností obrovské vojenské síly Spartanů, která byla zdůvodňována jednak díky tomu, že mezi vojáky bylo mnoho homosexuálních dvojic (Brzek & Pondělíčková – Mašlová, 1992).

Řím přebíral vyspělou kulturu po podrobeném Řecku a spolu s ní i mírnou tolerancí k homosexuálnímu chování. Homosexualita však nebyla stavěna do role rovnocenné s heterosexuální. Římané na rozdíl od Řeků měli vyvinutý sexuální disformismus (dvojtvarost). I když nebyla homosexualita trestána, na muže se hledělo jako na nedůstojné a nedostačující jedince. Konec Antiky znamenal i konec svobody pro homosexualitu. Za císaře Konstantina byli muži trestáni smrtí, jestliže byli přistiženi při pohlavním styku s mužem (Brzek & Pondělíčková – Mašlová, 1992).

Takto trestána a potlačována byla homosexualita i ve staré Číně, kde znamenal vztah stejného pohlaví plýtvání mužskou silou a narušování tělesné i duševní rovnováhy. Staří Židé také nepodporovali homosexuální projevy. Styk mezi muži trestali ukamenováním (Brzek & Pondělíčková – Mašlová, 1992). Byla považována za úpadek morální i náboženský. Roku 1970 začalo vznikat organizované hnutí židovských homosexuálů za účelem sdružování a společného vzdělávání. Po roce 1989 existovalo přes 30 skupin (Janošová, 2000).

V islámském státě byla homosexualita brána jako vzpoura proti Bohu a Božímu řádu. Následky jsou pak anarchie a zlo ve světě. Jedinec, který vykonává homosexuální styky, byl označen za osobu velmi zkaženou a narušenou. V islámském zákoně byly trestány samotné akty, ne homosexualita. Muslimové na pohlavní akty nahlíželi jinak než západní kultura, proto je také západní společnost považována za zhýralou. Od mužů se očekává uzavření manželství a zplození dětí. Druhou možností v islámském světě je celibát, ten ale není vysoce ceněn kvůli hříšným myšlenkám a nebezpečí podlehnouti „zakázanému ovoci“. Lesbické chování není v těchto zemích nijak známé a je považováno za nedůležité (Janošová, 2000). Je prokázáno, že ještě v roce 1979 byli lidé popravováni za pohlavní styk s osobou stejného pohlaví. Paradoxem je, že v islámských zemích je homosexualita velice rozšířená. Vzhledem k přísným pravidlům Koránu, kdy muž má zamezen přístup k ženě, hledá cesty jiné (Brzek & Pondělíčková – Mašlová, 1992).

Z řad umělců přestaly tajit na počátku 20. století svou odlišnou sexuální orientaci významné osobnosti, které svou orientaci často vyjadřovali ve svých verších nebo ve svých autobiografiích. Z prokletých básníků známe například vztah Paula Verlaina a Arthura Rimbauda, o nichž byl natočen i celovečerní film. Další, tentokrát smutnější příběh, patřil anglickému spisovateli Oskarovi Wildovi. Oženil se, ale ve svých čtyřiceti letech byl odsouzen soudem na dva roky vězení pro „hrubou neslušnost“. Tehdy udržoval homosexuální styky se svým překladatelem. Jeho díla nesměla být vydávána a nesmělo se o něm ani psát. O lásce k ženám se vědělo u spisovatelky desítky románů George Sandové. Byla velmi krásná, ale chovala se údajně jako muž. Jejím snem byl vztah se ženou, který se však nikdy nenaplnil.

Další zajímavý příběh je o ruském hudebním skladateli Petru Iljiči Čajkovském. Tento muž byl údajně donucen k sebevraždě na nátlak čestného tribunálu kvůli jeho homosexuálním poměrům (Janošová, 2000).

Diskriminace homosexuality začaly už v roce 1933 v tehdejší fašistickém Německu. Byly uzavřeny některé gay – podniky. Ideologie nacistů obviňovala gaye z plýtvání mužskou silou. Homosexualita byla také jedním z důvodů vyloučení ze strany SS. Hitlerův návrh pro potrestání odlišného sexuálního chování se pohyboval mezi kastrací a trestem nejvyšším. Za války byli homosexuálové transportováni do koncentračních táborů, kde byli označováni růžovými trojúhelníky. Často se stávali oběťmi lékařských experimentů nebo zastávali nejtěžší pracovní zatížení (Janošová, 2000).

Roku 1950 byla vnímána homosexualita jako trestný čin proti lidské důstojnosti. Československo bylo jedním z prvních států, kde v roce 1961 bylo zrušeno trestní stíhání za homosexuální chování. Zákon však nezajistil konec diskriminace a svobodu homosexuálně zaměřeným lidem. Homosexuální projevy mimo soukromí byly brány jako nepřijatelné, vzbuzující pohoršení. Do konce 80. let byl i zákaz otiskování seznamovacích inzerátů pro osoby stejného pohlaví. Zásadní změny přišly po roce 1989, kde v naší zemi přišla novelizace zákona z roku 1961 (Janošová, 2000). Roku 1990 přišlo zrovnoprávnění heterosexuality s homosexualitou spolu se zákonem povolené věkové hranice pohlavního styku, která byla prosazena od 15. let. V roce 2009 Česká republika přijala i tzv. antidiskriminační zákon. Z hlediska partnerství a vztahů gayů a lesbiček je od roku 2006 platný také zákon o registrovaném partnerství osob totožného pohlaví (Krčmářová, 2014).

Tím, že se začala věda zabývat homosexualitou, tato problematika přestala být posuzována pouze z morálního hlediska. Hlavně po druhé světové válce se v Evropě a později v Americe rozšířil proces emancipace homosexuálů. Začali se sdružovat a zakládat nejrůznější organizace. Přichází snaha chránit homosexuální menšinu před heterosexuální většinou (Brzek & Pondělíčková – Mašlová, 1992).

4.3.5 Současnost

Homosexuálové jsou a vždy budou ve společnosti menšinovou skupinou lidí a terčem agresivity a nepochopení u lidí. Ač homosexuál může být normálním člověkem, homosexualita normálním jevem není. Odmítavý postoj společnosti vede často k tragickým závěrům. Odlišná sexuální orientace bude vždy pro člověka určitým břemenem, se kterým se musí vyrovnat (Brzek & Pondělíčková – Mašlová, 1992).

Mnoho lidí existenci gayů a lesbiček tolerují, ale stále to považují za „divné“ či dokonce „hnusné“ a považují to za něco, co nemá být prezentováno na veřejnosti. Lidem neheterosexuálním nepatří veřejný prostor, média apod. I když jim nejsou brána žádná lidská práva, jakmile vidíme dva líbající se muže, stavíme se k tomu odmítavě. Na veřejnosti je takové chování nevhodné. Dnes se setkáváme s hodně situacemi, kdy potomek svou homosexualitou „zklamal“ rodinu. Často je to bráno jako „nejhorší očekávání“ a velký šok. Bohužel, někdy je to i důvod, kdy rodina přeruší vztahy se svým dítětem. Taková reakce po té působí negativně i na daného jedince, které své odhalení nenese dobře a snaží se „lécit“ jakýmkoli způsobem. Například sňatkem s osobou opačného pohlaví, ale manželství není šťastné a většinou končí rozvodem (Fafejta, 2004).

Nicméně situace v Česku se, co se týče této problematiky, vylepšuje. Oproti Rusku či Polsku, kde byla homosexualita perzekuována ještě po celá 90. léta i začátkem 21. století. České lesbičky a gayové ještě stále nemají takovou svobodu a volnost přihlásit se ke své orientaci jako ve Spojených státech amerických nebo v západoevropských zemích, ale posouváme se blíž. Otázkou ale zůstává, zda se chceme vůbec někam posouvat (Himl, Seidl & Schindler, 2013).

V současnosti můžeme v zahraničí vidět vysoký nárůst a pronikání homosexuálních vztahů do filmů, seriálů a celkově do médií. V této záležitosti je USA a západní země tolerantnější vůči homosexualitě, a my stále zastáváme konzervativnější názory. Dnes, zejména ve větších městech, vznikají různé gay bary a podniky, kde se menšinové populace mohou scházet. Výhodou je, v dnešní moderní době, internet. Rychlý způsob seznámení se napříč všemi kontinenty. Na Slovensku například gayové používají k seznámení s partnery teletext (Himl, Seidl & Schindler, 2013).

Sexuální orientace sama o sobě se neřadí do Mezinárodní klasifikace nemocí (MKN – 10) a nepovažuje se za poruchu (Světová zdravotnická organizace, 2013). Zvěřina (2003) říká, že by bylo nepřesné, kdybychom homosexualitu definovali a chápali jako duševní poruchu a patologický stav. Jedná se o celoživotní osudovou orientaci.

4.3.6 Homosexuální chování

Musíme umět rozlišit mezi homosexuálním chováním a homosexualitou samotnou. Ne každé homosexuální chování je ihned známka odlišné sexuální orientace. Muži i ženy si často vydělávají v pornografickém průmyslu stykem s osobami totožného pohlaví. Dále homosexuální prostituci provozují ženy i muži heterosexuální. Podívat se na homosexuální chování můžeme i z opačného hlediska. Ne každý homosexuál má zženštilé a homosexuální chování. Někdy jdou jen těžce rozpoznat od heterosexuálních jedinců (Budinský & Zvěřina, 2004).

I heterosexuální osoby mohou mít homosexuální chování, proto nemůžeme podle této oblasti odhadovat sexuální orientaci. Velké procento lidí, kteří se později identifikovali jako homosexuálové, svůj pohlavní život zahájili heterosexuálně. K homosexualitě může vést například znemožnění pohlavního styku s osobou opačného pohlaví. Pobyt ve věznicích, v armádě apod. Většinou však po odchodu se jedinec navrátí do heterosexuálního života (Janošová, 2000).

4.3.7 Procentuální výskyt homosexuálně orientovaných

Zjistit, kolik je homosexuálů v naší populaci není vůbec snadné. Běžně se mluví o „čtyřprocentní menšině“, ale to není až tak úplně pravdivá informace. Především záleží na tom, jak definujeme heterosexuála a následně pak homosexuálního jedince. U nás i v dalších rozvinutých zemích se můžeme dočkat výsledků v rozpětí od 1,5 % do 10 %. Průzkumy jsou různé a výsledky taktéž. Je to dáno formulací otázky nebo způsobem, jakým se zeptáme. Pokud budeme do průzkumu počítat i osoby, které převážně provozují heterosexuální život, ale mají homosexuální zkušenost, číslo nám rázem stoupne. Pokud budeme v prostředí nepříznivém pro homosexualitu, číslo nám naopak klesne. Myslím si, že údaj, kolik máme homosexuálů, není nikterak důležitý. Jestliže praktikuje odlišnou orientaci 1 % nebo 10 % lidí nemá žádný vliv na etické či jiné hodnocení homosexuality (Drápal, 2013).

Homosexualita se objevuje u mužů i u žen. Statistiky potvrdily, že mužská homosexualita je mnohem častější než ženská. U žen to bývá okolo 1 % a u mužů minimálně 2 %. Český národní průzkum DEMA roku 1998 uvedl, že 4 % žen a 6 % mužů měli alespoň jednu pohlavní styk s osobou stejného pohlaví. Jako homosexuální se označila 3 % žen a 2 % mužů (Budinský & Zvěřina, 2004).

4.4 Proces coming out

Proces coming out můžeme jednoduše definovat jako odhalení vlastní odlišné sexuální orientace. Začátek procesu odhalení sebou může přinést stres, těžké psychické stavy, deprese, pocit beznaděje, dokonce i sebevraždy. Hrozivý údaj potvrzuje, že polovina zkoumaných homosexuálních mužů se alespoň jednou pokusila o sebevraždu. Některé děti zjišťují velice brzy, že jsou mezi ostatními odlišné. Jsou tady i takové děti, které až do pubertálního věku nemají tušení o své odlišné sexualitě. Nejčastěji k sebepoznání dochází právě při dospívání mladého člověka a v průběhu jeho adolescence (Brzek & Pondělíčková – Mašlová, 1992). Podle Janošové (2000) je to období, kdy začínáme vnímat svou individualitu, a tudíž i svou sexualitu.

Další skupinou mohou být lidé, kteří si svou homosexualitu uvědomí až po letech manželství. Náhodou se dostanou do situace, ve které prožijí svůj první sexuální zážitek s osobou opačného pohlaví a zjišťují, že co prožívali doposud je úplně jiný pocit. Pro ženy je coming out procesem mnohem bolestivějším a složitějším. Žena snadněji zakryje své zaměření před partnerem, někdy i sama před sebou. V případě pozdějšího odhalení a pochopení své orientace tak přichází u žen později (Brzek & Pondělíčková – Mašlová, 1992).

Sebeoznačení za homosexuálního jedince sebou bere i jisté výhody. Prvním z nich je určitě pocit uvolnění a ulehčení od tíživé situace, kterou člověk prožíval. „Konečně je to venku“. Poskytuje člověku zázemí mezi homosexuály a nalezení sama sebe. Důležitý je pocit „sounáležitosti“. Vědět, že někam patřím a mít vedle sebe přátele, kteří moji situaci chápou, hraje velkou roli při procesu coming out (Gerard, 2003).

Homosexuála procházejícího coming outem čeká těžký zápas se svým sebevědomím. Často je sám sebou zklamán. Společnost, dnes již v menší míře, stále stavějí proti homosexualitě předsudky a odmítavý postoj, což proces sebepojetí zásadně ovlivní negativním směrem. Velký vliv zde hrají i rodiče a jejich „přijetí“ potomka za homosexuála (Janošová, 2000).

Colemanův pětistupňový model coming outu

Americký sexuolog Eli Coleman vytvořil model, na kterém ukázal pět fází coming outu.

1. Precoming out

Jedinec si je vědom své odlišnosti, ale nedokáže jej definovat. U homosexuálních mužů může být špatný vztah s otcem. Vyskytují se složité a narušené vztahy s vrstevníky.

2. Coming out

Jedinec už rozumí, co se s ním děje a chápe, že zdrojem jeho odlišnosti je jeho sexuální orientace. Svojí orientaci odmítá a přiklání se stále k většinovému názoru. V tomto období je psychika jedince velice náchylná a křehká.

3. Explorace, zkoušení

Člověk začíná experimentovat, objevuje svou nově nalezenou identitu a začíná se s ní seznamovat. Často jedinec navazuje krátkodobé vztahy a nabírá sexuální zkušenosti. Začleňuje se do nové společnosti.

4. Vztahová, partnerská fáze

Jedinec navazuje své první vztahy. Uspokojuje své citové i sexuální potřeby. Tyto vztahy bývají většinou křehké. Pro daného jedince je vše stále ještě nové, vztahy bývají přeceňovány a přichází negativní dopad.

5. Integrace

Stav, ve kterém se jedinec nachází, je součástí jeho života. Je spokojený a cítí se na správném místě (Krčmářová, 2014).

Nejjednodušší popis procesu coming out můžeme také rozdělit na 2 části. První je intrapersonální (vnitřní) a druhá interpersonální (vnější). Obě části probíhají současně. V první části řadíme vlastní prožitky a stavy, doprovázené s procesem uvědomování si sebe sama. Druhá část se váže na děj mezi osobou a dalšími osobami. Řadíme zde komunikaci o své orientaci s okolím a vystupování na veřejnosti, dále partnerské vztahy a také sexuální zkušenosti. Tyto fáze probíhají paralelně a potvrzuje to zjištění, že pocit přijetí a ujasnění si vlastní identity je spjatá se sexuálními zkušenostmi a četným experimentováním (Krčmářová, 2014).

4.4.1 Egodystonní sexuální orientace

K procesu coming out patří také pojem egodystonní sexualita. Je to stav, kdy jedinec nedokáže přijmout svojí sexuální odlišnost a není s ní spokojen. Snaží se jí zabránit a změnit. Egodystonní homosexuál se pokouší navazovat vztahy s opačným pohlavím, snaží se zvyšovat přitažlivost u heterosexuálů a eliminovat atraktivitu u homosexuálů (Weiss, 2002).

Egodystonní sexuální orientace je řazena do Mezinárodní klasifikace nemocí (MKN – 10) jako poruchy psychické a poruchy chování, související se sexuálním vývojem a orientací. Je vedena pod kódem F 66.1 a je definována jako: „*Pohlavní identita nebo sexuální preference je nepochybná (bud' heterosexuální, homosexuální, bisexuální, prepubertální), ale subjekt si přeje, aby byla jiná vzhledem k přidruženým psychickým a behaviorálním poruchám a může vyhledat léčení, aby došlo ke změně*“ (Světová zdravotnická organizace, 2013, str. 235).

4.5 Homofobie

Společným názvem pro kritické a nepřátelské chování k homosexuálně orientovaným lidem je homofobie. Název, který obsahuje veškeré obavy z homosexuální orientace. Homofobie obsahuje jak seriózní úvahy, tak dost emotivní námitky typu, že gayové a lesbičky „rozvracejí“ společnost. Objevují se i dost pejorativní výrazy jako „teplouši“ a „buzeranti“.

Můžeme si také všimnout, že nadávky jsou často spíše směřovány více k mužům než k ženám. Základ homofobie tvoří strach z neznámého a neobvyklého chování. Lidé, kteří trpí touto obavou z „nepřirozené homosexuality“ hledají rozumný důvod ke svým nejistotám. Někteří například mají oporu v náboženských argumentech a staví proti homosexualitě citáty z bible (Budinský & Zvěřina, 2004).

Průzkum postoje českého obyvatelstva k homosexualitě provedla agentura DEMA v roce 1994, kdy více než polovina respondentů uvedla, že jim homosexualita neškodí. Tento svobodnější názor vyjadřovali spíše muži než ženy. Přátelský postoj měli středoškolsky a vysokoškolsky vzdělaní lidé. Starší osoby zastávaly spíše negativnějšími názory. Hlavní roli, zde hraje taktéž náboženské vyznání dotazovaných. Liberální postoj k homosexualitě narůstá a my se tak, možná, dokážeme osvobodit od homofobie (Budinský & Zvěřina, 2004).

Homofobie postihuje jen hrstku lidí. Pojí se hlavně s obavou z rovnosti pohlaví. Homofobní osoby jsou konzervativní a mají tradiční pojetí pohlavních rolí. Homofobie ve své podstatě odkazuje na vlastní strach z utajovaných homosexuálních tužeb. Homofobie může být jakousi strategií, jak se vyhnout přiznání svého pravého já. Homofobie často ostře napadá homosexuálně orientované jedince a je mnohdy překážkou pro mužská přátelství. Spousta mužů se vyhýbá důvěrnému přátelství s muži. Ženy mají v oblibě svěřování, muži se raději stýkají ve skupině. Vyhýbají se tím homosexuálnímu pokušení, důvěrným hovorům a navzájem si utvrzují mužnost. Guy Corneau říká, že primární funkcí homofobie je posílení heterosexuality, ale je možná jedním z kořenů homosexuality (Badinterová, 2005).

V praxi se dále můžeme setkat s pojmem internalizovaná homofobie. To znamená, že znaky homofobie jako strach, odpor a nedůvěra k homosexualitě má sama osoba s homosexuální orientací. Tento jev může zkomplikovat proces coming out a přinést dotyčným velké psychické potíže (Weiss, 2002).

4.6 Další formy sexuality

4.6.1 Intersexualita

Intersexualita se definuje jako pohlavní nevyhraněnost. U jedince se vyskytují zároveň mužské i ženské pohlavní znaky (Vigué, 2006). Termín původně patřil do oboru etymologie. V sociologii označujeme za intersexualitu styl oblékání, úpravu zevnějšku a další projevy, kdy není na první pohled jasné, zda se jedná o jedince mužského či ženského pohlaví. Například volné oblečení, zakrývající určující pohlaví, náušnice nebo účes typický spíše pro muže nebo ženu.

Velký průlom provedla v 60. letech 20. století spisovatelka George Sandová, která si na túru do hor vzala dlouhé kalhoty místo sukně. Dříve bylo pohlaví důsledně odlišováno úpravou zevnějšku. Počátkem 20. století byly ženy v mužských oblecích výjimkami. Protestovaly tím za „ženská práva a rovnoprávnost.“ Nejde tedy o intersexualitu jako v dnešním slova smyslu, ta se objevuje až ve druhé polovině 20. století (Capponi a kol., 1994).

Pokud není ve vzájemné shodě genetická, hormonální a anatomická úroveň, hovoříme o intersexualitě. Často si pod intersexualitou představíme někoho se smíšenými genitáliemi, ale nevystihuje to všechny (Fafejta, 2004). Fafejta (2004, str. 39) to uvádí na příkladu: *„plod s mužským chromozomem Y, který trpí necitlivostí vůči mužskému hormonu testosteronu, se vyvine s vnější anatomii ženskou, ale vnitřní mužskou. Nemá vaječníky, místo nich má uvnitř těla nesestouplá varlata. Tento jedinec nemá kvůli své intersexualitě zdravotní problémy, to, že není úplně ženou, zjistí jen proto, že nemenstruuje.“*

Příčina vzniku této poruchy je již v okamžiku oplodnění (chromozomální úchylnka) či v období nitroděložního vývoje (Vigué, 2006). Někdy může docházet i k těžkým vadám, které je nutno léčit, aby nedošlo ke zdravotním problémům a ohrožení života. Mnohé chirurgické zákroky by se daly označit jako mrzačení. Operovaný má mnoho jizev a bolestí. Například úprava ženských genitálií je přirovnávána k tzv. ženské obřízce, která je v Evropě i Americe zakázaná. Někdy si jedinec svojí intersexualitu ani nemusí uvědomovat. Důsledek může být neplodnost, jiné zdravotní obtíže a problémy necítí. Vnější vzhled je normální. Intersexualita je často ve společnosti vnímána jako zrůdnost. Lékaři se snaží řešit tento problém operací. Jde o ochranu člověka a jeho rodiny před zavržením. Dá se říct, že předsudky jsou jeden z důvodů operace. Chtějí zabránit vytvoření odporu veřejnosti k danému jedinci či pozdějšímu odporu jedince k sobě samému (Fafejta, 2004).

Zajímavé je, když si položíme otázku o sexuální orientaci u intersexuála. Je to jedinec s mužským chromozomem Y a nesestouplými varlaty, kterému bylo vytvořeno ženské tělo. Přichází situace, kdy se jedinec zamiluje do muže. Jedná se o homosexuála, nebo heterosexuála? Jde vidět, že tedy běžné rozdělení dvou pohlavností na muže a ženu, které používáme, možná tak úplně nestačí (Fafejta, 2004).

4.6.2 Asexualita

Asexualitu můžeme definovat jako bezpohlavnost. Z morfologického hlediska jedinec nemá pohlavní žlázy. Ze sexuálně psychologického hlediska nepřítomnost nebo výpadek libida. Z lékařsko – sexuologického hlediska asexualizací rozumíme záměrné vyřazení možnosti rozmnožování (Borneman, 1990).

Asexualita je velice široký pojem. Zahrnuje jak ty, co sex odmítají a připadá jim nechutný, tak ty, kteří se při sexu nudí a je to pro ně pouze a jen rutinní záležitost. Řadíme sem i jedince, kteří pravidelně masturbují, ale nevnímají to jako sexuální akt (Fafejta, 2016).

Asexuál je osoba, která nezažívá pohlavní přitažlivost. Jde o setrvalý vztah, kdy si jedinec volí své sexuální preference, v tomto případě si nevolí nic. Asexuálové se neustále snaží o zařazení jako nové sexuální orientace. Odborníci jsou přesvědčeni, že sexuální pud musí pociťovat každý jedinec. Jestliže to tak není, pak je něco v nepořádku. Problém může být bolest u pohlavního aktu, člověk není schopen dosáhnout orgasmu a jiné. Další případ je odpor k sexualitě na základě traumatického zážitku. Poté by měla nastoupit léčba u psychologa. Sexuologie počítá i s tím, že se jedinec nedokáže vyrovnat se svou sexuální orientací. Raději se označí za asexuála, namísto přiznání jiné touhy například homosexuality, pedofilie a podobně. Sexuologové se stále nemohou smířit s tím, že asexualitu přijme jedinec dobrovolně. Jsou přesvědčeni, že život bez sexuality není plnohodnotný (výjimkou je z náboženského hlediska – celibát) (Fafejta, 2016).

Na asexualitu pohlížíme následovně. Souhlasíme a dáváme za pravdu asexuálním aktivistům, že nemá smysl léčit někoho, kdo je z jeho stavem spokojený a nechce jej měnit. Někteří asexuálové připouštějí, že za jejich asexualitou stojí zneužívání, ale zároveň tvrdí, že chtějí zůstat takovými, jakými jsou. Sexualita pro ně není podstatná. Když si uvědomíme situaci, kdy dítě, které bylo nuceno chodit na klavír nebo bylo nuceno sportovat, taky si v pozdějších letech mohlo vypěstovat odpor ke sportu či hudbě, a přece tyto lidi nepovažuje za deviantní a patologické (Fafejta, 2016).

4.6.3 Polyamorie

Protikladem asexualit je polyamorie. Podle Fafejty (2016, str. 189) „*polyamorie, tedy touha, schopnost a ochota plnohodnotně milovat a mít emocionálně – erotické vztahy paralelně s více lidmi je vnímána jako projev nezralosti, chybné emocionální socializace či nezodpovědnosti.*“

Lidé si ji často pletou se skupinovou sexualitou nebo promiskuitou, s čímž nemají nic společného podle zastánců polyamorie. Tvrdí, že když je schopen jedinec milovat více partnerů najednou, neznamená to hned, že je hypersexuální. Polyamorici i asexuálové jsou pro širokou veřejnost nesrozumitelní. Chtějí své postoje i pocity popsat a vysvětlit, ale zjišťují, že pro ně nemají slova (Fafejta, 2016).

5 LESBISMUS, GAY SEXUALITA, BISEXUALITA A TRANSSEXUALITA (LGBT)

5.1 Definice LGBT

Lidská sexualita má mnoho podob a pro osoby s nevětšinou (čili ne heterosexuální) orientací používáme zkratku LGBT. Označuje lesby, gaye, bisexuály a transsexuály. Někdy se můžeme setkat i se zkratkou, kde byly přidány písmena I a Q, která zahrnuje ještě intersexuální jedince a písmeno Q pro slovo „queer“, které zastřešuje všechny jedince s jinou než většinou sexuální orientací (Krčmářová, 2014). Studie prokázala, že lesbickou, gay, bisexuální a transsexuální komunitu tvoří 3,8 procenta americké populace (Gary J. Gates, 2012).

Zkratka LGBT vznikla v období na přelomu 60. a 70. let 20. století v USA krátce po Stonewallských nepokojích v Greenwich Village bývá považováno za počátek moderního homosexuálního hnutí ve světě. S postupnou emancipací jednotlivých menšin se začalo používat sousloví „gay a lesbický“ a od něj odvozená zkratka GL (též G/L nebo G&L), v pozdních 80. letech 20. století doplněná o B pro bisexuální osoby. V souvislosti s oživením lidí s transsexuální identitou na přelomu 80. a 90. let byla zkratka rozšířena ještě o písmeno T. Přibližně ve stejné době se navíc písmeno L začalo více objevovat na prvním místě zkratky, a to v souvislosti s větším prosazováním lesbické části hnutí a feministického proudu v ní. Vznikla tak obecně užívaná zkratka LGBT (Wikipedia.org).

5.1.1 Lesbismus

Lesbismus je označení pro ženskou sexualitu. Název je odvozen od řeckého ostrova Lesbos, kde v 6. století před Kristem žila básnířka Sapphó. Už před jejím narozením, zde byl údajně zaváděn ženský rituální homosexuální kult. Do obecného podvědomí pronikl až se jménem slavné básnířky. Sapphismus je tedy synonymem k lesbismu. Samotná Sapphó však nebyla homosexuální, jsou známy její partnerské vztahy s muži včetně manželství i sebevraždy kvůli zhrzené lásce k námořníkovi. Otázkou však stále zůstává, zda Sapphó nebyla bisexuální. Nebo pouze vyznávala a vyzdvihovala ženský kult (Capponi a kol., 1994).

Termín „lesbička“ dnes pokládáme za obecně akceptovaný. V lesbickém vztahu se setkávají dvě ženy. Je to partnerství citově vřelejší, někdy až citově překypující. Soužití dvou žen nebudí takovou pozornost jako mužský homosexuální pár. Ženy jsou méně promiskuitní a ve vztahu stálejší (Budinský & Zvěřina, 2004).

Homosexuálních žen je podstatně méně než homosexuálních mužů, proto jim není věnována taková pozornost. Homosexuální chování je u žen méně nápadné jak u mužů. Více jak polovina žen uvedla, že měla před prvním sexuálním kontaktem s ženou sexuální styky s muži. Mnoho žen má vedle své „lesbické lásky“ sex i s muži. Většina však pokládá styk se ženou jako uspokojivější, neboť jsou ženy něžnější, důvěrnější, ohleduplnější a více se dokáží vcítit do pocitů partnerky. Oblékají a chovají se žensky, tudíž na první pohled nepoznáme, zda se jedná o heterosexuální nebo homosexuální ženu. V západních státech vznikají i ženské homosexuální kluby, které slouží pro navázání nových vztahů, přátelství, ukrytí před někdy dost diskriminujícím světu a možnost setkat se s lidmi, kteří mají stejné problémy a citění (Brzek & Pondělíčková – Mašlová, 1992).

5.1.2 Gay sexualita

Slovo „gay“ jsme převzali z anglického jazyka a je to pojem mezinárodně uznávaný. Je to označení pro homosexuální muže. Jedná se o vztah dvou mužů (Capponi a kol., 1994).

Homosexuálně orientovaní muži mají větší sklon k promiskuitě. Máme pro tyto tvrzení dvě možná vysvětlení. První možností je, že muži celkově jsou disponováni k vyšší promiskuitě a aktivitě. Sejdou-li se dva muži v partnerství, pak jejich dispozice musejí někde narazit. Druhé vysvětlení se týká sociálních problémů. Vytvoření stálého vztahu je obtížné, jakmile jste nepochopení a lidé si od vás drží odstup. Odstranění tohoto prvku by se podařilo, kdyby společnost byla více tolerantní. Při vysokém počtu partnerů a často riskantních a neobvyklých sexuálních praktikách, nás tedy ani nepřekvapí, že homosexuální muži přenášejí pohlavní nemoci více, jak heterosexuální jedinci. Jedná se o syfilidu, kapavku, hepatitidu B a v posledních letech zejména o virus HIV a onemocnění AIDS (Budinský & Zvěřina, 2004).

Mušská homosexuální menšina má větší soudržnost a ve společnosti je více vidět i cítit než menšina lesbická. Někteří aktivisté z řad homosexuálů se nespokojili s tím, že došlo k zrovnoprávnění homosexuality a heterosexuality a chtějí homosexualitu prezentovat jako něco lepšího, vyššího a vznešenějšího oproti heterosexuality (Budinský & Zvěřina, 2004).

Od roku 2006 mají lesbičky i gayové možnost uzavřít registrované partnerství. Je to trvalé soužití dvou osob stejného pohlaví (Ministerstvo vnitra České republiky, 2014). Osoby s odlišnou orientací také chtěly spojení nejužšího svazku a chtěly využívat ostatních práv a výhod, které společnost nabízí manželským dvojicím. Registrované partnerství neboli partnerské soužití není totéž, co manželství.

Manželství má svou podstatu v rodičovství, což u stejnopohlavního svazku není možné. Hlavní význam registrovaného partnerství je zejména v upravení majetkoprávních poměrů v páru, které by měly být zrovnoprávněny s manželskou dvojicí (Janošová, 2000).

5.1.3 Bisexualita

Pojem bisexualita poprvé použil Darwin pro označení jedinců z rostlinného a živočišného světa, kteří mají zároveň obě pohlaví. Později z toho vznikl název, který se používá dodnes pro osoby, které nemají vyhraněnou sexuální orientaci. Přitahují je jak muži, tak ženy a dokáží uspokojivě pohlavně žít s oběma pohlavími. U bisexuálů jsou častější monosexuální fáze, které se střídají. Jedinec v určitém období žije s partnerem opačného pohlaví, v jiném období s partnerem stejného pohlaví. Heterosexuál pohlíží na bisexualitu jako na druh homosexuality. Homosexuálové je považují za lidi, kteří nemají dost odvahy přiznat svou homosexualitu. Mylné jsou oba názory. Bisexuálové myslí, cítí a jednají stejně jako heterosexuálně, tak i homosexuálně, vše pocítují rovnocenně (Brzek & Pondělíčková – Mašlová, 1992).

Zájem o bisexualitu uvedl do popředí psychopatolog Sigmund Freud. Tvrdil, že každý v sobě má vrozené vlohy mužské a ženské. Vždyť lidský zárodek má základy obou pohlaví až do třetího měsíce těhotenství a až poté nabývá převahy chromozomálně určené pohlaví. Americký psycholog John Money podle svých výzkumů soudí, že během nitroděložního vývoje se vytváří buď monosexuální, nebo bisexuální predispozice v mozku, tudíž jedinec bude táhnout buď k jednomu pohlaví, nebo k oběma. V dětství jej pak ovlivňují rodiče, okolí, společnost, sexuální hry a další činitelé. Výsledkem je pak celoživotní, neměnná orientace heterosexuální, homosexuální či bisexuální (Brzek & Pondělíčková – Mašlová, 1992).

Osoby, které mohou s jistotou říci, že jsou jak homosexuální, tak heterosexuální je opravdu málo. Pouze těchto lidí by se týkala tzv. dichotomní koncepce, která o bisexualitě hovoří jako o nemožnosti rozlišit jakému pohlaví dát přednost, protože vzrušivost je v obou případech podobná. Odborníci řadí bisexuály do skupiny, která nemá zájem o trvalý vztah. Celoživotní věrnost jednomu pohlaví představuje pro ně citovou úzkost, protože přicházejí o něco specifického z druhého pohlaví. Neoptimálnější řešení pro bisexuálně orientované jedince je soužití s oběma partnery (tedy s manželkou a přítelem nebo naopak). Toto řešení však sebou nese mnoho rizik. Hlavní riziko je nebezpečí nákazy pohlavními chorobami (Janošová, 2000).

5.1.4 Transsexualita

Transsexualitu a příběh s ní spojený, vysvětluje Spencerová (2003) od začátku. Když se heterosexuálnímu páru narodí dítě, doktor s úsměvem oznámí: „Je to holka“ nebo „je to kluk, maminko.“ Poté začnou všichni zacházet s dítětem tak, s jakým pohlavním orgánem se narodil. Kluka oblékají do modrého a dají mu do ruky samopal. Holčička je celá v růžovém a obklopená panenkami. A tak děti rostou podle daných pravidel a většina z nich si nestěžuje. Mohou se však objevit výjimky. Bavíme-li se o chlapcích, tak někteří by rádi odložili fotbalový míč a do školy by přišli v šatech. Doma ale dostanou ponaučení, že takové věci chlapec nedělá, a že oblékat si dívčí šaty je špatné. Starší dítě již chápe, že je to něco, co nesmí, ale pokud rodiče nejsou doma, radostně otevírá matčinu skříň. Obléká si její šaty, obouvá boty na podpatcích a na obličej si nanáší vrstvu make - upu. Nepřemýšlí nad tím, co dělá a proč to dělá. Pouze ví, že mu to dělá radost. Při těchto pocitech štěstí a klidu, stačí pouhý zvonek u dveří a už ví, že nikdo jeho tajemství nesmí odhalit. Když chlapec roste, jeho kamarádi začínají chodit s děvčaty, ale on nejprve stojí v pozadí. Poté se k nim přidává, nechce, aby ostatní poznali, že je „jiný“. S děvčaty si rozumí, naslouchá jim a rozumí jim více jak ostatní kluci. S radostí, že navazuje první vztahy, vyhazuje své nashromážděné oblečení do popelnice. Po nějaké době však zjišťuje, že svojí dívku sice miluje, ale potřebuje, alespoň občas být tím, kým mu velí jeho srdce. Začíná období depresí, zmatků, úzkostí a strachu. Neví, co se s ním děje. Jakmile začíná jedinec přemýšlet o svém stavu racionálně, zjistí, že s dívkou chodí jen proto, že by chtěl vypadat jako ona. Když se podívá do zrcadla, nevidí tam své já, které cítí, ale chlapce s vousy a chlupy na hrudi. Jako by byl uvězněn ve svém vlastním těle a nemohl se dostat ven. Přichází sebevražedné sklony. Je lepší to skoncovat, než najít řešení. Po nezdařilé sebevraždě jej posílají k psychiatrovi. Ten místo pomoci a ujasnění situace, předepíše léky. Takže chlapec se snaží informovat sám. Začíná zjišťovat, že sám v tom není, ale také se dozvídá nepříznivé informace, kdy společnost tyto lidi nenazve jinak než homosexuály. Dozvídá se první pojem o transvestitech, kteří se rádi oblékají do ženských šatů. Dále pak slyší o mužích, kteří se dokonce nechali rovnou předělat na ženu. Těmto lidem se říká transsexuálové. Dostatečně informovaný a za ty roky i kvalitně vybavený ženskou garderobou, parukou a make-upem, vyráží po setmění ven a v těchto chvílích je šťastný. Modelové vyprávění, ve kterém se alespoň částečně většina transvestitů a transsexuálů najde. Svým životem překračují společenské mantinely pro mužské či ženské chování (Spencerová, 2003).

O homosexualitě jsme si již řekli, že se jedná o převrácenou pohlavní orientaci. Transsexualismus je převrácené sexuální citění (Donát & Donátová, 2007). Nemá tedy nic společného s homosexualitou. Nejedná se o problém sexuální orientace, nýbrž sexuální identity (Vigué, 2006). Transsexuál se cítí být jedincem opačného pohlaví.

Jedná se zde o vrozenou poruchu, za kterou člověk nemůže a nemůže ji nijak ovlivnit (Donát & Donátová, 2007).

Pojem transsexualismus poprvé zavedl do odborné terminologie americký sexuolog Harry Benjamin v roce 1966 (Zvěřina, 2003). Transsexuální osoby se cítí jako „omyl přírody“. Snaží se přizpůsobovat a přiblížit své jednoznačně vypadající tělo opačnému pohlaví (Ondok, 1999). Cítí se uvěznění ve vlastním těle a pociťují silnou touhu po změně pohlaví (Fifková a kol., 2002).

Transsexualita je na rozdíl od homosexuality a bisexuality zařazena do Mezinárodní klasifikace nemocí (MKN - 10) a je vedena pod číslem F 64. 0 v kategorii duševních nemocí a poruch chování. Je definována jako stav jedince, který si přeje žít a být akceptován jako příslušník opačného pohlaví. Běžný je zde pocit nespokojenosti s vlastním anatomickým pohlavím nebo pocit jeho nevhodnosti a přání hormonálního léčení a chirurgického zásahu, aby jeho/její tělo odpovídalo preferovanému pohlaví. Transsexuální identita by měla trvat alespoň dva roky – nesmí být projevem duševní poruchy (zejména schizofrenie) ani nesmí být sdružena s intersexuální, genetickou nebo chromozomální abnormalitou. Jedná se o poruchu pohlavní identity (Světová zdravotnická organizace, 2013).

V populaci se vyskytuje asi 1 z 30 000 – 50 000 jedinců. Partneri transsexuálů jsou zejména homosexuální, ale mohou být i heterosexuální, kdy ve svém protějšku vidí toho, kým se on sám cítí (Janošová, 2000).

Podle Brzka & Pondělíčkové – Mašlové (1992) hovoříme u transsexualismu o obrácené pohlavní identitě. Pohlavní identita je ztotožnění se s jedním nebo s druhým pohlavím, probíhající při procesu pohlavní identifikace. Pro pohlavní identitu se u nás vžil mezinárodně uznávaný termín „gender identity“. Nejdůležitější období pro utváření jsou první tři roky života.

S pojmem feminní homosexuální muž se můžeme setkat u jedince, který má silnou touhu chovat se žensky. Vedení domácnosti či převlékání do ženských šatů v uzavřených společnostech pro homosexuály je uspokojuje. Na rozdíl od transsexuála má však kladný vztah ke svým pohlavním orgánům. Ba naopak je berou jako ozdobu těla. I přesto je někdy dost složité odhalit rozdíl mezi transsexuálem a femininním homosexuálem. Vyskytuje se i výraz maskulinní homosexuální žena, která zase zaujímá místo v typicky mužských povoláních. Věnuje se typicky mužským sportům jako je fotbal a hokej. Dále se projevuje nadměrným požíváním alkoholu, kouřením, hrubé chování ve společnosti. I tady máme někdy problém rozpoznat transsexualitu a maskulinní ženský homosexualismus (Brzek & Pondělíčková – Mašlová, 1992).

5.1.4.1 *Základní etapy procesu přeměny pohlaví*

Fifková a kolektiv (2002) popisují přeměna pohlaví jako dlouhodobou a komplexní záležitost, která probíhá podle určitých pravidel. V současnosti dělíme přeměnu na následujících fáze:

1. Diagnostika
2. Fáze rozhodovací
3. Real life test, Real life experience
4. Hormonální terapie
5. Operativní výkony
6. Pooperační období

Než vůbec dojde k přeměně, musí proběhnout opakovaná tělesná a psychologická vyšetření, při níž bychom měli zjistit psychickou identifikaci a motivaci k léčbě. Jestliže je diagnóza potvrzená, následuje proces rozhodnutí pacienta, zda chce proces uskutečnit. Dále doktor informuje o dalších, možných řešení. Rozhodne-li se klient k přeměně, následuje fáze, kdy si sám otestuje žít v roli opačného pohlaví. Poté lékaři nasadí hormonální léčbu, kdy jsou pacientovi podávány hormony opačného pohlaví (Fifková a kol., 2002). U žen způsobí růst vousů, ochlupení na těle, zesílení svalstva či zhrubnutí hlasu. U muže naopak dochází k zjemnění hlasu, růst prsou nebo uložení tuku na hýždích (Donát & Donátová, 2007). Dalším krokem už je samotná náročná operace. Operační kroky si klient plánuje individuálně, podle svých potřeb a možností. Definitivní proměna je dokončena změnou úřední identity. Dostává nový rodný list i nové rodné číslo. Mění se jméno i příjmení. Ženy se mohou vdávat, muži zase ženit (Fifková a kol., 2002).

Chirurgická přeměna z muže na ženu je obvykle úspěšnější a dokonalejší než přeměna z ženy na muže. V obojím případě však pacient zůstává neplodný. Mohou však využít umělého oplodnění (Ondok, 1999).

5.1.4.2 *Transgender*

Pojem transgender je zastřešujícím výrazem pro všechny, kdo nějakým způsobem narušili běžně uznávané hranice sexuality. Všeobecný výraz pro ty, jejichž celý život se odvíjí v opačné roli, než se narodili, ale nezměnili pohlaví (Feinberg, 2000).

Fafejta (2004) zařadil do tohoto termínu následující osoby:

1. Transsexuály
1. Cross – dressery (neboli také transvestité, jsou lidé, kteří se oblékají jako opačné pohlaví)
2. Drag queens a drag kings (jedinci, kteří až přehnaně prezentují opačné pohlaví, například muži si libují v nošení monstrózních rób, které by si „normální“ žena nikdy nevzala)
3. Bigendeři (osoby, které žijí v opačném pohlaví, ale nevolí cestu operace na změnu pohlaví)
4. Maskulinní ženy a femininní muži
5. Lidé upravující si tělo tak, aby mělo znaky obou pohlaví. Například muž si uměle vytvoří ňadra
6. Gender – blendeři (lidé, kteří míchají znaky obou pohlaví, přičemž nepůsobí ani mužsky ani žensky)
7. Androgynové (osoby, působící mužsky i žensky)

Výše uvedený výčet jedinců, kteří by se řadili do skupiny transgender, je nestálý. Například dříve žena v obleku s kravatou nebo muž s náušnicí, by byl automaticky nazván transgender. Dnes je to již normální věc. Spokojme se tedy s jednoduchou definicí, kde transgender je ten, co nějakým způsobem nesplňuje očekávání, které společnost spojuje a vnímá s jeho biologickým pohlavím (Fafejta, 2004).

5.2 QUEER identita

V dnešní společnosti narůstá počet různých identit, kde může každý člověk definovat své vlastní já a nemusí se násilně podřizovat sociálnímu tlaku, jaká identita je přijatelná a normativní, a která není. Dnes žijeme v jakémsi pomyslném supermarketu, plném různých identit a s neomezenou možností volby. Zastřešujícím výrazem pro různé existující identity je právě pojem queer. Původně toto slovo mělo v anglickém jazyce negativní význam. Znamenalo „podezřelý“ či „podivný“ a byli tak označováni homosexuálové. Postupem času se začal tento pojem používat pro jakoukoli identitu, která vybočuje z heterosexuálního očekávání.

Termín queer používají lidé, kteří chtějí žít mimo společenské mantinely. Queer je vlastně jedinec, který nezapadá do normativní společnosti a vypadá ze zavedených kategorií. Chce žít jinak, než mu majoritní společnost určuje. Queer odmítá rozdělení identit pouze na mužskou a ženskou a nic mezi tím. Pokud je dovolena nějaká alternativa k heterosexuality, pak jedinec homosexualita. Queer teorie nechce zpochybňovat existenci homosexuality a heterosexuality, ale chce na ně ukázat jako jednu z mnoha možností vlastností jedince (Fafejta, 2016).

Pojem queer je často spojován s homosexuálními, potažmo LGBT jedinci. Jediné slovo queer zastřešuje kohokoli, kdo nezapadá do společenských standardů. Je určen nejen gayům, lesbám a transgender lidem, kteří tvoří většinovou část, ale i všem ostatním, kteří vybočují z řad normality. Často dochází k situaci, kdy je queer bráno jako synonymum k LGBT. Ale je mnohem širší, obsahuje veškeré sexuální menšiny, aby se nemuseli vždy vyjmenovávat (například intersexualita, transgender lidé aj.). Neustále se vedou dohady o ne normě queer. LGBT komunita prohlašuje, že jsou zcela normální, akorát se liší sexuální orientací. Queer mohou být i heterosexuálové. Není to pouze o sexuální orientaci nebo genderu, ale o ne normativitě v této oblasti. České republice v roce 2007 zaznamenala popularitu pojmu queer a ve stejném roce taktéž vznikl magazín Q. Díky queer bychom mohli mít možnost nahlédnout na svět jinými očima a uspořádat jej jinak. Odmítaví postoj a neustálý normativní rámec limitují naše identity. Magazín Q chce bojovat a zatím se mu daří (Himl, Seidl & Schindler, 2013).

5.3 Organizace LGBT

První světová organizace věnující se právům homosexuálů je Wissen Schaftlich – humanitäres Komitee (vědecko – humanitární výbor). Založil ji v Německu roku 1897 Magnus Hirschfeld. Hirschfeldovo poselství bylo vnímat pozitivně svoji sexualitu a povzbuzovat v sobě hrdost a kolektivní postoj, který je pak typický pro hnutí za práva homosexuálů (Himl, Seidl & Schindler, 2013).

V Československu po roce 1989 začalo vznikat mnoho organizací napomáhající homosexuálně orientovaným lidem. Hlavní organizace je SOHO (Sdružení organizací homosexuálních občanů). Aktivita SOHO se zaměřuje i na humanitární oblast, která pomáhá zejména prevenci nemoci AIDS. Dokonce od roku 1992 začal vycházet i časopis SOHO. Vznikem organizací, vzniká větší informovanost o této problematice a hlavně větší míra tolerance mladé generace. Homosexualita byla i zařazena do konceptu sexuální výchovy ve školách (Janošová, 2000).

Boj proti předsudkům a snaha o integraci LGBTI/Q komunity, informování široké veřejnosti, nebo prezentace sexuálních menšin, to je úkol organizací napomáhající sexuálním menšinám, jejím blízkým a rodinám. Dále organizace šíří informace o LGBTI/Q komunitě a prosazuje jejich práva. Za zmínku stojí činnost Prague Pride, o. s. (www.praguepride.cz). Organizace od roku 2010 každoročně pořádá letní festival v Praze. Včetně festivalu je v doprovodu spousta kulturních akcí, odborných přednášek, diskuzí a hlavně oblíbeného pochodu městem. V české republice funguje mnoho organizací. Uvádím odkazy na některé české organizace a stručný popis, co zde najdeme (Krčmářová, 2014).

www.translide.cz – je webová stránka, která napomáhá transsexuálním jedincům, najdete zde informace o jejich světě, o náročné přeměně z muže na ženu (MtF) i z ženy na muže (FtM), aktuality, poradnu či diskusní klub (translide.cz, 2003)

www.stud.cz – brněnská nezisková organizace, která už od roku 1996 napomáhá komunitě LGBT najít si místo ve společnosti, najdeme zde různé informace o LGBT komunitě, projekty, které organizace pořádá a také kalendář akcí, kterých se můžete zúčastnit a pomoci tak lidem s menšinovou orientací a identitou (STUD.cz, 1996)

www.proud.cz – organizace, která podporuje LGBT jedince, chce dosáhnout bezproblémového soužití ve společnosti, pomáhají lepšímu vzdělávání, bojují proti násilí (proud.cz, 2014).

5.4 Symbolika LGBT

V současnosti nejznámější symbol a znak komunity LGBT je duhová vlajka. Jejich duhová vlajka nechybí na žádném pochodu. Je to jejich symbol hrdosti. Poprvé byla vlajka použita v San Franciscu 25. června 1978 na Gay Freedom Day Parade. Za autora je považován Gilbert Baker. Duhová vlajka se skládá z 8 barev. Každá jednotlivá barva má určitý význam.

1. Růžová je sexualita
2. Červená je život
3. Oranžová znamená zdraví
4. Žlutá označuje sluneční svit
5. Zelená je příroda
6. Tyrkysová je pro umění

7. Indigová značí harmonii

8. Fialová patří duši

Baker později narazil na problém, že růžová barva se nedala průmyslově vyrobit, tudíž musela být odstraněna. Poté byla odebrána i tyrkysová barva, aby byl sudý počet barev (Červenka, 2014).

Obrázek 1. Duhová vlajka homosexuálů (nakluky.cz, 2014).

6 Problematika LGBT v oblasti sportu

6.1 LGBT a olympijské hry

Otázka problematiky LGBT se týká také největší sportovní události a to olympijských her. Zatímco homosexuální a bisexuální jedinci zůstávají v očích sportovců méně dráždivými a mohou hrdě reprezentovat a veřejně soutěžit na olympijských hrách, tak naopak transsexuální sportovci činí velký problém. Mezinárodní olympijský výbor (MOV) nově dovoluje i transsexuálním sportovcům soutěžit na olympijských hrách, aniž by museli nejprve podstoupit operaci na přeměnu pohlaví. Mezinárodní olympijský výbor tvrdí, že chirurgické anatomické změny, které jsou podmínkou pro účast v hrách, jsou v rozporu s vývojem legislativy a pojetí lidských práv (Rhodan, 2016).

Nad hlavami všech olympijských sportovců však stále visí otázka. Jste skutečně žena? Mnoho sportovců se stále negativně vyjadřuje k tématu transsexuálů (Penny, 2016). Od přechodu a přeměny pohlaví z muže na ženu (MtF) se vyžaduje dodržování přísných pravidel. Transsexuální sportovci musí prohlásit nejméně čtyři roky před soutěží v nové kategorii, že procházejí přeměnou. Tito sportovci musí také prokázat nízkou hladinu testosteronu. Hodnota musí zůstat nižší než 10 nmol/l po celou dobu soutěže v ženské kategorii. Pravidla pro přechod z ženy na muže (FtM) jsou méně přísná. Zde je účast v mužské kategorii bez omezení (Rhodan, 2016).

Návrh, kdy dvě transgender ženy byly vybrány pro britský olympijský tým, se setkal s hněvem a nepochopením. Zástupci LGBT zkonstatovali, že transsexuální ženy to budou mít těžké. Budou čelit mnoha dotazům ohledně práva soutěžit za ženy. Olympijští sportovci trvají na tom, že by měly soutěžit pouze biologické ženy. Bouří se a považují to za nespravedlivé. Tvrdí, že mají přirozenou výhodu nad ostatními ženami (Penny, 2016).

Diskuse o sportu ukazují, jak je někdy velice obtížné rozlišit mužské a ženské tělo. Mezinárodní olympijský výbor poprvé zavedl genderové testování v roce 1968, ale oddělující linie se od té doby posunula. Testování hormonů se stalo pravým ukazatelem pohlaví. Avšak jaký je rozdíl mezi intersexuálním sportovcem, který má nesestouplá varlata produkující testosteron a někým jako indická sprinterka Dutee Chand. V roce 2014 zakázali této atletce startovat na olympijských hrách, protože má „hyperandrogenismus“, což je neobvykle vysoká (přirozeně se vyskytující) hladina testosteronu. Poté, co se odvolala na sportovní úředníky, případ jejího stavu byl pozastaven a ona se účastnila letních olympijských her 2016 v Riu (Penny, 2016).

Na letní olympijské hry 2016 se chystala i jihoafrická běžkyně Caster Semenya. V roce 2009 byla hrozba konfiskace jejích medailí. Kvůli její vysoce svalnaté postavě byla nucena podstoupit zkoušky, zda je to opravdu žena. Vedly se spekulace o jejím skutečném pohlaví. Podstoupila hormonální terapii, aby mohla znovu soutěžit. Chromozomy nám mohou říci "pravé" pohlaví: XX pro ženy, XY pro muže. Příroda však není vždy binární. V šedesátých letech 20. století se objevila polská atletka Ewa Kłobukowska, která měla vzácný genetický stav – XXY. Neposkytlo jí to však žádnou výhodu oproti ostatním sportovcům, ba naopak. Bylo jí zakázáno soutěžit na olympiádě a nesměla se věnovat profesionálnímu sportu (Penny, 2016).

Přesto zůstává otázka, co mají výjimeční sportovci udělat, když se nehodí do libovolně vybraných biologických kategorií, na jejichž základě se měří excelence. Ve sportu jsou těla doslova sporná. O účasti žen se vždy pochybovalo. Olympijské hry v roce 2012 v Londýně byly první olympijské hry, ve kterých se ženy zúčastnily všech sportů (Penny, 2016).

Transsexuální ženy nejsou jediné ženy ve sportu, které se potýkají s tímto strašákem ohledně jejich pohlaví a hormonů (Penny, 2016). Penny (2016) ve svém článku dále uvádí příklad ženské tenisové šampionky Sereny Williamsové. Kdykoli vyhraje, hlavní zájem se točí kolem jejího výběru oblečení, velikosti svalů a dalších pochybností nad její postavou a výkonem. Je třeba připomenout, že úspěšné ženy byly vždy povinny prokázat své pohlaví na veřejnosti. Dokonce i ženská síla v politice, v podnikání nebo v umění je běžně zpochybňována. Cesta a ambice jsou spojeny s mylnou představou mužnosti. Pokud chceš vyhrát, nesmíš být žena (Penny, 2016).

Pohlaví, stejně jako sport, se mohou zdát jednoduché zvenčí, založené na přímých a nepružných pravidlech. Ale obojí jsou lidské výtvořiny a nejsou nikdy tak jednoduché, jak se na první pohled zdá. Nikdy tak rigidní a nikdy tak objektivní, jak bychom si přáli (Penny, 2016).

Homosexualita na olympijských hrách se zdá být uvolněná. Rychlostní bruslař Blake Skjellerup, vyšel na světlo se svojí orientací po zimních olympijských hrách 2010. Veřejně prohlašuje: „Být homosexuální není slabost, ani nejste kvůli ní méněcenní.“ Prolomit toto vnímání a ukázat, že i homosexuální sportovci jsou stateční a stejně silní jako heterosexuální konkurenti, není vůbec jednoduché. Svět sportu je neustále vnímán jako silně maskulinní prostředí. Sportovce bychom měli nechat žít jejich životy a umožnit jim účastnit se elitních soutěží. Dveře sportovního světa jsou otevřené pro všechny sportovce, bez ohledu na jejich orientaci nebo genderovou identitu (Zeigler, 2014).

Historie LGBT sportovců je celkem rozsáhlá. Podle olympijského historika Tonyho Scuphama-Biltona se nejméně 170 sportovců LGBT zúčastnilo olympijských her.

Olympijští homosexuální jedinci stále bojují za práva LGBT. Lesbičky tvoří největší část známých sportovců olympijských her, včetně těch největších ze všech. Od profesionální golfistky Babe Didrikson Zaharias, atletky Caster Semenya až po naši tenisovou legendu Martinu Navrátilovou (Zeigler, 2014).

6.2 LGBT sportovci

Českou i celosvětovou největší sportovní osobností je dodnes žijící tenisová šampionka Martina Navrátilová. V roce 2006 byla jmenována největším sportovcem všech dob. Při pohledu na její výsledky a úspěchy není také divu. Navrátilová se narodila 18. října 1956 v Praze v Československu. Nejprve hrála za svou rodnou zemi, poté emigrovala do USA, kde dodnes žije. Martina má nespočet úspěchů. Má na kontě 167 výher, z nichž 18 je z Grand Slamu. Její úspěchy na tenisovém kurtu nikdo nepřekonal. Martina však otevřela pomyslné dveře pro lesbické a gay sportovce. Snažila se prolomit bariéry a oslavovat komunitu LGBT. Martina je aktivistkou nejen v tenise, ale například i v organizaci HRC (Human Rights Campaign). Organizace, která se snaží zajistit rovnost lesbičkám, gayům, bisexuálům a transsexuálům. V roce 1992 odjela do Colorada, aby se vyjádřila proti změně návrhu zákona, který odmítl gay a lesbickou právní ochranu před diskriminací. V roce 2000 jí HRC udělila národní cenu za rovnost. Billy Jean Kingová nominovala Martinu na čtvrté místo v anketě 10 nejlepších lesbiček ve sportu. Tato tenisová legenda vyšla s pravdou ven roku 1981 v rozhovoru pro deník New York Times. „Čím více lidí přizná svojí sexuální orientaci a budou upřímní ke společnosti i sami k sobě, tím menší budou problémy,“ říká Martina (Seymour, 2010).

Brittney Grinerová, třidvacetiletá homosexuální basketbalistka mimo jiné říká: „Chci, aby příští generace věděla, že je v pořádku být vaším pravým já. Naše sexualita je jen malá část z nás. Náš talent a hra na hřišti, je to, co chceme, aby si o nás lidé pamatovali“ (Baker et al, 2014).

Příkladem transsexuálního sportovce je případ Alexandra. „Jsem muž, který miluje sport. Jsem muž, který byl vychován a vyrostl jako dívka. Musel jsem čekat desetiletí, než vyjdu s pravdou ven. Hrál jsem basketbal, fotbal, softbal, volejbal a tenis. Byl jsem zvláště dobrý basketbalista, pomohl jsem týmu vyhrát čtyři státní tituly. Sport byl pro mě útočiště, protože jsem neměl nikoho, kdo by mně a mé situaci porozuměl. Otázka pohlaví a sexuální identity byla pro mě složitá a byl jsem zmatený. Poté, co jsem byl přijat od Stonehill College North Easton, Mass., snažil jsem se být součástí ženského basketbalového týmu. I když jsem měl vzhled ženy, uvnitř jsem byl muž. Pro moji mužskou mysl a duši, bylo zcela nevhodné vůbec existovat v šatnách žen. Chtěl jsem hrát fotbal, ale nemohl jsem, bylo nemyšlitelné, aby dívka byla na jednom poli s chlapci. Díky sociálnímu pokroku, jsem byl schopný sám sebe vnímat jako člověka, kterým jsem.“

Tohle je příběh Alexandra, který je dnes zpátky v jeho rodném městě. Stal se prvním transsexuálním středoškolským trenérem basketbalu. S přijetím svého já pomáhá ostatním vyjít ven z temnoty (Alexander, 2014).

Dalším příkladem vyrovnání se se svojí identitou je případ Kye Allumse, basketbalisty, který učinil odvážné rozhodnutí, když prohlásil, že je transgender. Key Allums čeká chirurgický zákrok k přechodu z ženského těla, v němž se narodil. Odezvu trenérů a spoluhráčů by nejlépe shrnul titulek: „Kye Allums je Trans; svět nekončí.“ Je to příběh o toleranci a porozumění. Ojedinelá výjimka nebo další znamení, že sportovní svět se stává šetrnější k LGBT sportovcům (Wolf, 2011).

LGBT sportovci chtějí pokračovat cestou k rovnosti a pohnout se dál. Dokazuje to i další příběh basketbalisty Jasona Collinse, který podepsal s basketbalovým týmem smlouvu a stal se tak prvním homosexuálem jednoho ze čtyř nejoblíbenějších a nejžádanějších sportů v USA. Také Michael Sam, hráč amerického fotbalu, hrdě a odvážně mluví o jeho sexualitě. Ihned poté, co byl vybrán do nejvyšší soutěže amerického fotbalu, objal muže, kterého miluje (Alexander, 2014).

V únoru, kdy Michael Sam oznámil tisku, že je gay, začala nová éra Národní fotbalové ligy (NFL), nejoblíbenější a nejvyšší ligy amerického fotbalu. Stal se prvním gayem v historii NFL ligy. Měl těžké dětství a všechny problémy zvládl překonat. Žil v autě, viděl své dva bratry jít do vězení a další byl zavražděn před jeho očima. Žádné malé dítě by nemělo projít tím, čím si prošel on. „Bylo to děsivé. Možná má minulost mi dala sílu a odhodlanost vyjít ven se svým pravým já.“ Sam studoval na University of Missouri a stal se průkopníkem profesionálních homosexuálních sportovců. Když přišel poprvé na vysokou školu do svého týmu, všichni už všechno věděli. Nazývali ho „Cool Mike.“ Organizace ho přijala. „Někteří lidé nesouhlasí s mojí homosexualitou, a to je v pořádku. Ale respektují mě jako sportovce, a tak by to mělo ve světě fungovat,“ prohlásil Michael Sam (Baker et al, 2014).

6.3 LGBT sportovci – jak jsou vnímáni okolím a sportovním světem

Reakce na LGBT sportovce mohou být různorodé. Od nepřijatelného po „o nic nejde.“ Reakce bývají častěji negativnější u mužů (Demers & Viel, 2013). Wolf (2011) tvrdí, že dnes žijeme v takovém světě, kde budujeme mužského sportovce jako idealizovaného heterosexuála.

Muži mají menší pochopení a empatii. Proto, když sportovec vycítí určitý odstup, je méně pravděpodobné, že zveřejní svou sexuální orientaci. Čím více je člověk v kontaktu s LGBT osobami či sportovci, tím více je otevřený, přátelštější a neodsuzuje jejich sexuální orientaci (Demers & Viel, 2013).

Sports Illustrated udělal průzkum mezi 1400 profesionálními sportovci a výsledky ukazují, že pevná většina by uvítala LGBT hráče. Dokonce 57% NFL hráčů představující ortodoxní hyper – mužnost řeklo, že budou hrát s LGBT spoluhráči. Pokud jde o fanoušky v anketě zveřejněné v časopise Sports Illustrated v roce 2005 ohromujících 86 % uvedlo, že je to „O.K.“ Tato čísla ukazují rostoucí toleranci k sexuální různorodosti (Wolf, 2011).

Ale sportovní svět je stále v některých situacích ostře nepřátelský k otevřené účasti LGBT sportovců. Například anti - lesbická atmosféra panuje v týmech mnoha žen. Nejznámějším příkladem je trenérka basketbalu René Portland, která údajně prohlásila: „Žádné pití, žádné drogy, žádné lesby.“ Pravidlo, které v roce 2007 ukončilo její trénování ženské košíkové na Penn State (Wolf, 2011).

Většina Američanů akceptuje gay a lesbické vztahy. Boj proti diskriminaci a manželské zákony se pomalu dostávají do společenského podvědomí. Tak proč svět sportu, který je dominantní součástí naší kultury, zůstává i nadále divoce nepřátelský k účasti LGBT sportovců v soutěžích? Média mají neustálou tendenci soustředit se spíše na předpojaté závěry hráčů. Například bývalý hráč NBA Tim Hardaway prohlásil: „Nenávídím gaye“, nebo slovní urážka bývalého hráče baseballu Johna Rockera, který řekl: „Vedle nějakého queer s AIDS sedět nebudu.“ Daleko menší pozornost je věnována například sportovní osobnosti bývalému trenérovi New York Knicks Isiahovi Thomasovi, který řekl, že „nedělá rozdíly mezi hráči v jeho týmu, ať už jsou homosexuální, bisexuální nebo transsexuální“ (Wolf, 2011).

V březnu 2011 zahájil Pat Griffin, vysokoškolský profesor a konzultant v oblasti LGBT a vysokoškolského sportu, projekt „Changing the Game,“ který pomáhá LGBT sportovcům a trenérům vystupovat a bojovat proti přetrvávající homofobii ve sportu. LGBT sportovci mnohdy vyhrávají, ale jejich nejdůležitější výhra je přijetí sám sebe a taktéž přijetí od společnosti takového, jaký je (Wolf, 2011).

Všudy přítomné video na projektu You Can Play učinilo jasné prohlášení: „pokud chcete hrát, můžete hrát.“ Neustále se snažíme zajistit otevřené a vstřícné sportovní prostředí bez ohledu na sexuální orientaci jedinců (Elfman, 2013).

You Can Play je neziskový projekt pro LGBT sportovce, jehož výkonným ředitelem je Wade Davis, bývalý hráč amerického fotbalu a hrdě se hlásící ke skupině LGBT. „Dřív jsem se skrýval a slovo „gay“ pro mě neznamenal nic pozitivního, dnes už se nebojím“ prohlašuje Davis (Baker et al, 2014).

LGBT sportovci potřebují pozitivní prostředí. Negativní přístup k LGBT sportovcům může mít vliv na jejich sportovní výkon, stejně tak na jejich studijní výsledky. Anna Aagenes, studentka a jedna ze zakladatelů GO! Athletes, pomáhá LGBT sportovcům. Organizace, která spojuje současné a bývalé sportovce a spojence LGBT skupiny. GO! Athletes je jednou z mnoha organizací napomáhající skupině lidí s menšinovou sexuální orientací. GO! Athletes má pět cílů: viditelnost, vzdělání, podporu, obhajobu a vedení (Elfman, 2013).

Roku 2013 také NCAA (Národní vysokoškolská sportovní asociace) hostila Inclusion Forum ve svém sídle v Indianapolisu. Cílem fóra bylo zlepšení vzdělávání a profesionálního prostředí pro studenty, sportovce, trenéry a zaměstnance. Jedním z témat byla i problematika LGBT a přístup k nim (Elfman, 2013).

Další pomocnou ruku podala Billy Jean Kingová, která vytvořila ženskou sportovní nadaci. Vytvořila program, jehož účelem je odstranit homofobní názory ve školních sportech. Cílem programu je poskytnout informace, které by zabránily všem formám předsudků zaměřených na studenty a sportovce LGBT. Chceme zabezpečit sport pro lesbičky, gaye, bisexuální a transsexuální sportovce a trenéry. Sportovci by měli být posuzováni a hodnoceni na základě jejich talentu a úspěchů, a nikoli dle jejich sexuální orientace (Winchester, 2007).

Chceme inteligentně diskutovat o problémech diskriminace a podporovat přístup k různorodosti a rozmanitosti sexuálních identit a orientací. Chceme dále dokázat to, aby označení homosexuál nebo „trans“ už nebyl známkou hanby či sprostého slova pro každého sportovce. Zavedení programu v rámci školy by poskytlo studentům bezpečí a sílu odhalit svou sexuální identitu. Ženská sportovní nadace vytvořila složku, která obsahuje videa, diskuze, příručky, samolepky, plakáty a seznam zdrojů zaměřených na problematiku LGBT ve sportu. Více informací o tomto programu je na webové stránce: [www. Ittakesateam.org](http://www.Ittakesateam.org). Všichni doufáme, že se nám jednou podaří překonat bariéru založenou na sexuální orientaci (Winchester, 2007). Sexuální orientace by neměla být potlačena. Měli bychom se účastnit sportovních soutěží jako naše pravé já. Každý má právo sportovat (Alexander, 2014).

6.4 LGBT z pohledu trenérů

Prvními osobami zodpovědnými za vytvoření správného prostředí na tréninku jsou trenéři. Průzkum, který se zabýval trenéry a jejich koučováním sportovců ve věku 17 až 26 let, provedli Demers a Viel. V týmu byli přítomni gayové, lesbičky, bisexuálové a transsexuálové. Konkrétně se ptali na jejich potřeby, obavy a výzvy. Z 11 trenérů pět uvedlo, že trénovali LGBT sportovce. Ostatních šest se domnívalo, že takové sportovce trénovali, i když nebyli schopni poskytnout potvrzení. Sexuální orientace jejich sportovců byla proto buď známá, nebo předpokládaná (Demers & Viel, 2013).

Stále ještě mnoho trenérů uvedlo, že znají málo svěřenců, kteří vyšli se svojí orientací ven, zejména se jedná o muže. Důvodů je více.

První důvod je spojen s tím, že LGBT sportovci nechtějí žít s diskriminací a nespravedlností kvůli své sexuální orientaci. Dále se někteří domnívají, že odhalením svého já se sportovec již nepovažuje za skutečného muže.

Zadruhé by podle názoru trenérů bylo riskantní, kdyby sportovci vyšli s pravdou ven, zejména kvůli silnému sociálnímu tlaku. Jeden trenér uvedl, že sportovci jsou často považováni za vzorové modely, a proto by cítili potřebu přizpůsobit se tomu, co se od nich očekává, což pravděpodobně nezahrnuje homosexualitu.

Za třetí, LGBT sportovci se často obávají, že jejich sexuální orientace způsobí odstup jeho spoluhráčů k němu a ovlivní to týmovou chemii. Sportovci se starají o úspěšnost jejich týmu a představa, že by mohli způsobit problémy a potíže, je často vede k zakrytí svojí sexuální orientace.

Konečný důvod je spojen s reakcemi trenérů. Trenéři dokonce řekli, že nechtějí vědět o sexuální orientaci svých svěřenců. Nechtějí se soustředit na rozdíly mezi sportovci. Jeden trenér přiznal: „Zdá se mi, že pro trenéra je snadnější, když se s touto záležitostí nemusí zabývat.“ Trenéři považují sexuální orientaci za aspekt soukromého života sportovce. Měla by se dodržovat nějaká hranice mezi osobními a profesními životy. Pravděpodobně nejčastější způsob odhalení svého pravého já, si sportovci načasují na konci své kariéry, protože v tomto okamžiku nemají co ztratit (Demers & Viel, 2013).

Obavy trenérů se týkají především týmové spolupráce. Trenéři se domnívají, že otázka sexuální orientace může potenciálně narušit stávající soudržnost týmů. Často si i uvědomovali, že nejsou připraveni na to, aby se zabývali sexualitou sportovce.

Trenéři označili pět klíčových prvků, které by jim mohli pomoci řešit otázku sexuální orientace se svými sportovci:

1. Jejich akademické vzdělání a znalosti problematiky LGBT
2. Kontakt s LGBT osobami, s rodinou i přáteli
3. Jejich sportovní kontext (otevřené a různorodé prostředí);
4. Klima, které vytvářejí na tréninku
5. Kladný přístup k LGBT modelu

Při vytvoření prostředí, které podporuje optimální osobnostní rozvoj a sportovní dokonalost jedince, je trenér důležitým faktorem. Trenér může zabránit vytvoření homofobního a nepřátelského prostředí. Sportovci by se měli cítit v bezpečí a měli by být schopni být sami sebou. Důležitou roli hraje i informovanost trenéra o dané problematice. Otevřeně se bavit o vztazích stejného pohlaví není tajné, děje se to po celém světě a sportovní svět není výjimkou (Demers & Viel, 2013).

Pokud se sportovec rozhodne přiznat svoji sexuální orientaci, reakce trenéra bude rozhodujícím aspektem v jeho životě (Demers & Viel, 2013). Tak, jak jsou vnímáni trenéry, se posléze odráží i na spoluhráčích. Trenér určuje, jaké je klima v týmu (Elfman, 2013). Negativní reakce nebo nečinnost ze strany trenéra by mohly mít fatální následky. Navíc LGBT sportovci chápou, že jejich odhalení může mít za následek ztrátu přátel, vyloučení z týmu, izolace nebo finanční problémy způsobené ztrátou sponzorů (Demers & Viel, 2013).

Bohužel většina trenérů stále zůstává pasivní v otázkách spojených se sexuální orientací. Taková nečinnost trenérů posiluje stereotypy založené na pohlaví a také jednotvárné vnímání mužnosti a ženskosti v prostředí tréninku. Nepředpokládejte, že všichni vaši sportovci jsou heterosexuální. Dále pozor na mylnou představu, že LGBT sportovci mohou zastávat pouze „ženské“ sporty jako například krasobruslení. Je to pouze jakýsi postoj společnosti a zdánlivě pravdivá skutečnost. Zeptejme se sami sebe na následující otázku. Děláme vše pro to, abychom našim LGBT sportovcům poskytli příjemné prostředí, které by jim umožnilo plně rozvíjet jejich potenciál? Nemusíme nutně souhlasit s jejich sexuální orientací či identitou. Každý člen týmu a každý jednotlivec má právo na své osobní přesvědčení, ale každý by měl zacházet s ostatními s respektem (Demers & Viel, 2013).

Sport lidem všeobecně pomáhá. Díky němu jsou jedinci více přijímáni širokou veřejností. Ať už je to organizace, klub nebo jeden tým, člověk se cítí něčeho součástí a někam patří. Má určitou důvěru ke spoluhráčům, trenérovi nebo díky sportu věří sám sobě, což je velmi důležité při odkrytí svého já (Baker et al, 2014).

7 ZÁVĚR

V bakalářské práci jsem se zabývala problematikou lesbismu, gay sexuality, bisexuality a transsexuality (LGBT). Práce, ve které jsem mimo jiné poskytla informace o sexualitě - sexuální chování, orientace a identifikace, je čistě teoretická. Dále o homosexualitě, o příčině jejího vzniku, o její historii a také současnosti. Do práce jsem zahrнула pojmy jako coming out a homofobie, které s homosexualitou úzce souvisejí. Dále jsem uvedla další méně známé formy sexuality jako intersexualita, asexualita a polyamorie. Definovala jsem zkratku LGBT a podrobněji charakterizovala jednotlivé pojmy - lesbismus, gay sexualita, bisexualita a transsexualita. V oblasti sportu jsem především věnovala pozornost faktu, jak jsou tyto lidé vnímáni okolím a sportovním světem. Zmínila jsem také problematiku olympijských her a jejich postavení k LGBT sportovcům. Dále postoje trenérů ke skupině LGBT. V neposlední řadě jsem uvedla i příklady a příběhy některých LGBT sportovců.

Moderní doba si žádá moderní vnímání společnosti. Každý člověk je jedinečný, ať už se jedná o jeho odlišnou sexuální orientaci nebo identitu. Každý člověk je silná individualita a osobnost. Neberme lidem svobodu a volnost, jen proto, že nezapadají do tabulek a přesných definic. Tolerance, idea, kterou bychom měli využívat v souvislosti s problematikou LGBT.

8 SEZNAM ZKRATEK

AIDS – Acquired Immune Deficiency Syndrome

F 64.0 – označení diagnózy transsexualismu podle MKN – 10

F 66.1 – označení diagnózy egodystonní sexuální orientace podle MKN - 10

FtM – Female to Male

GL – „gay a lesbický“

HCR – Humen Rights Campaign

HIV – Human Immunodeficiency Virus

LGBT – zkratka označující lesby, gaye, bisexuály a transsexuály

LGBTIQ – zkratka přidaná o intersexuály (I) a queer jedince (Q)

MKN – 10 – Mezinárodní klasifikace nemocí, 10. revize

MOV – Mezinárodní olympijský výbor

MtF – Male to Female

NBA – Národní basketbalová asociace (National Basketball Association)

NCAA – Národní vysokoškolská sportovní asociace (National Collegiate Athletic Association)

NFL – Národní fotbalová liga

SOHO – Sdružení organizací homosexuálních občanů

USA – Spojené státy americké (United State of America)

WHO – Světová zdravotnická organizace (World Health Organization)

9 SOUHRN

Bakalářská práce se zabývá problematikou lesbismu, gay sexuality, bisexualitu a transsexualitu ve sportu. Zahrnuje základní pojmy jako sexualita, heterosexuality, homosexualita, homofobie či proces coming out. U homosexuality se hlouběji zaměřuje na pohled z křesťanského hlediska, dále na pohled na homosexualitu z hlediska normativního. Dále se zabývá příčinami vzniku homosexuality. Dále práce obsahuje historii homosexuality a současnou situaci. Jak svět přešel ze zakázaného, pohoršujícího jevu, o kterém se nemohlo ani mluvit, k liberálnějšímu současnému myšlení, kdy se homosexualita stala součástí společnosti.

S homosexualitou úzce souvisí proces coming out neboli proces uvědomování si sebe sama a přijetí svého pravého já. Proces s sebou nese řadu nebezpečí. Ne každá společnost je přátelská vůči homosexualitě, což negativně ovlivňuje proces coming out. K procesu coming out se řadí také pojem egodystonní sexualita. Znamená stav jedince, kdy člověk nedokáže přijmout svoji sexuální odlišnost. Další pojem související s homosexualitou je homofobie. Název obsahující veškeré obavy z homosexuální orientace. Existuje také pojem internalizovaná homofobie, což je obava, kterou má samotná homosexuální osoba sama k sobě.

Práce obsahuje také další formy sexuality, které jsou pro veřejnost méně známé. Například intersexualita, asexualita a polyamorie. Asexualita i polyamorie jsou pro širokou veřejnost stále nesrozumitelné. Mimo jiné práce zmiňuje také organizace, které se zabývají LGBT skupinou lidí a jejich symbolikou.

Práce definuje jednotlivé pojmy ze zkratky LGBT - lesbismus, gay sexualitu, bisexualitu a transsexualitu. Transsexualita se od ostatních pojmů ze zkratky liší především ze zdravotního hlediska. Transsexualita je zařazena do Mezinárodní klasifikace nemocí (MKN – 10) jako porucha pohlavní identity. Se zkratkou LGBT se často spojuje i slovo queer. Queer lidé jsou jedinci, kteří nezapadají do většinové, normativní společnosti.

Konec práce je zaměřen na LGBT sportovce. Práce se věnuje oblasti olympijských her a dále také LGBT sportovcům a jejich příběhům. Poskytuje informace o tom, jak moc jsou sportovní svět a široká veřejnost tolerantní vůči LGBT sportovcům. V některých situacích dokážou být ostře nepřátelští. Avšak každý má právo sportovat. Nikdo, by neměl své pravé já potlačovat. Posledním bodem práce je pohled trenérů na problematiku LGBT sportovců. Trenér určuje klima v týmu a pro sportovce hraje důležitou roli i při procesu odhalení svého já. Sportovci by vždy měli být posuzováni podle jejich talentu a úspěchů, nikoli dle jejich sexuální orientace.

10 SUMMARY

The bachelor thesis is focused on the field of lesbianism, gay sexuality, bisexuality and transsexuality in sport. It includes basic terms such as sexuality, heterosexuality, homosexuality, homophobia or coming out process. As for homosexuality, it is deeply focused on Christian point of view as well as on normative aspect. Then it deals with causes of origin and development of homosexuality. The work contains history of homosexuality and also its actual situation. It covers its development from offensive and taboo topic to liberal ideas. Homosexuality has become a part of the contemporary society.

Coming out process is closely connected to homosexuality. It is a process of awareness of self and acceptance of one's real self. The process includes variety of dangers. No each society is friendly towards homosexuality which results in a negative influence on coming out process. Egodystonic sexuality is related to coming out process. It describes the state of the individual which is not able to accept his or her sexual difference. Another term which is connected to homosexuality is homophobia. This is the name for all fears of homosexual orientation. Internalized homophobia is an individual's fear of self.

Work contains also other forms of sexuality which are less known. For instance intersexuality, asexuality and polyamides. Asexuality and polyamides are usually unknown for public. Besides others, thesis deals also with organizations focused on LGBT groups of people and their symbolism and characterization.

This work defines particular terms of LGBT - lesbianism, gay sexuality, bisexuality and transsexuality. Transsexuality can be differentiated from others mainly in terms of medical point of view. Transsexuality belongs to the International Classification of Disease as a gender identity disorder. Term queer is also often related to LGBT. Queer people are individuals who do not belong into the majority normative society.

The end of the thesis is focused on LGBT sportsmen. It deals with Olympic Games' sportsmen and their life stories. It provides information about tolerance of sports world and wide public towards them. There are some situations of great intolerance. But everyone has a right to do any sport. Nobody should suppress its own self. The last part contains trainers' point of view on LGBT sportsmen. It is the trainer who determines an atmosphere among sportsmen in team which is crucial for disclosure of LGBT individuals. Sportsmen should be judged according to their talent and successes and they definitely should not be judged according to their sexual orientation.

11 REFERENČNÍ SEZNAM

- Alexander, S. (2014). Playing with Pride. *Sports Illustrated*, 121(23), 156 – 156. Retrieved 23. 11. 2016 from EBSCO database on the World Wide Web: <http://ebSCO.imi.com//pbdweb>
- Badinterová, E. (2005). *XY. O mužské identitě*. Praha: Paseka.
- Baker, K. C., Dodd, J., Green, M., & Truesdell, J. (2014). THE OUT FIELD. *People*, 81(21), 60 – 66. Retrieved 24. 11. 2016 from EBSCO database on the World Wide Web: <http://ebSCO.imi.com//pbdweb>
- Borneman, E. (1990). *Encyklopedie sexuality*. Praha: Victoria Publishing.
- Brzek, A. & Pondělíčková – Mašlová, J. (1992). *Třetí pohlaví*. Praha: Scientia Medica.
- Budinský, V. & Zvěřina, J. (2004). *Vše o sexu*. Praha: Euromedia Group.
- Capponi, V., Hajnová, R. & Novák, T. (1994). *Sexuologický slovník*. Praha: Grada Publishing.
- Červenka, J. (2014). 8 zajímavostí o duhové vlajce homosexuálů, které jste určitě nevěděli. *Nakluky.cz*. Retrieved 1. 6. 2017 from the World Wide Web: <https://www.nakluky.cz/magazin/item/4523-8-zajimavosti-o-duhove-vlajce-homosexualu-ktere-jste-urcite-nevedeli/>
- Demers, G., Viel, B. (2013). Coaching Gay, Lesbian, Bisexual, and Transgender Athletes: Needs, 4. Retrieved 23. 11. 2016 from EBSCO database on the World Wide Web: <http://ebSCO.imi.com//pbdweb>
- Donát, J. & Donátová, N. (2007). *Důvěrně a otevřeně o sexualitě*. Praha: Fortuna.
- Drápal, D. (2013). *Vztahy, sex, rodina. Velký rozvrat a cesta k obnově*. Praha: Návrat domů.
- Elfman, L. (2013). The Ally Team. *Diverse: Issues in Higher Education*, 30(5), 19 – 20. Retrieved 23. 11. 2016 from EBSCO database on the World Wide Web: <http://ebSCO.imi.com//pbdweb>
- Fafejta, M. (2016). *Sexualita a sexuální identita*. Praha: Portál.
- Fafejta, M. (2004). *Úvod do sociologie pohlaví a sexuality*. Věrovany: Nakladatelství Jan Piszkiwicz.
- Feinberg, L. (2000). *Pohlavní štvanci*. Praha: G plus G.
- Fifková, H., Jarolím, L., Procházka, I., Veselý, J., Weiss, P. & Weiss, V. (2002). *Transsexualita. Diagnostika a léčba*. Praha: Grada Publishing.
- Gates, B. J. (2012). LGBT IDENTITY: A DEMOGRAPHER'S PERSPECTIVE. *Loyola of Los Angeles Law Review*, 45(3), 693 – 714. Retrieved 23. 11. 2016 from EBSCO database on the World Wide Web: <http://ebSCO.imi.com//pbdweb>
- Gerard, J. M. (2003). *Terapie homosexuality – rádce pro postižené a poradce*. Praha: Hnutí Pro život ČR.
- Himl, P., Seidl, J. & Schindler, F. (2013). *Miluji tvory svého pohlaví*. Praha: Argo.
- Janošová, P. (2000). *Homosexualita v názorech současné společnosti*. Praha: Karolinum.
- Kniha, M. (2014). Sexualita a její tabu In Drábek, T. a kol. *Děti a jejich sexualita – rádce pro rodiče a pedagogy*. Praha: Albatros Media.

- Krčmářová, B. (2014). Coming out neboli objevování vlastní sexuality In Drábek, T. a kol. *Děti a jejich sexualita – rádce pro rodiče a pedagogy*. Praha: Albatros Media.
- Ministerstvo vnitra České republiky. (2014). *Uzavření registrovaného partnerství*. Retrieved 1. 6. 2017 from the World Wide Web: <http://www.mvcr.cz/clanek/uzavreni-registrovaneho-partnerstvi.aspx>
- Nakluky.cz. (2014). Retrieved 1. 6. 2017 from the World Wide Web: <https://www.nakluky.cz/magazin/item/4523-8-zajimavosti-o-duhove-vlajce-homosexualu-ktere-jste-urcite-nevedeli/>
- Ondok, J. P. (1999). *Bioetika*. Svitavy: Trinitas.
- Penny, L. (2016). Fighting Words. *New Statesman*, 145(5324), 27 – 27. Retrieved 24. 11. 2016 from EBSCO database on the World Wide Web: <http://ebSCO.imi.com//pbdweb>
- Proud.cz. (2014). Retrieved 22. 6. 2017 from the World Wide Web: <http://proud.cz/>
- Rhodan, M. (2016). Transgender Athletes Can Compete in Olympics Without Undergoing Surgery. *Time.com*, 1 – 1. Retrieved 24. 11. 2016 from EBSCO database on the World Wide Web: <http://ebSCO.imi.com//pbdweb>
- Seymour, J. (2010). Top 10 Greatest Lesbian Athletes. *Lesbian News*, 36 (5), 11 – 11. Retrieved 9. 6. 2017 from EBSCO database on the World Wide Web: <http://ebSCO.imi.com//pbdweb>
- Spencerová, T. (2003). *Jsem transd'ák!*. Praha: G plus G.
- STUD.cz. (1996). Retrieved 22. 6. 2017 from the World Wide Web: <http://www.stud.cz/>
- Translide.cz. (2003). Retrieved 22. 6. 2017 from the World Wide Web: <http://www.translide.cz/>
- Uzel, R. (2009). *Intimní slasti a strasti*. Praha: Ikar.
- Vigué, J. (2006). *Zdravý sexuální život*. Dobřejiovice: Rebo Production.
- Weiss, P. (2002). *Sexuální deviace. Klasifikace, diagnostika, léčba*. Praha: Portál.
- Wikipedia.org. (2016). *LGBT*. Retrieved 22. 6. 2017 from the World Wide Web: <https://cs.wikipedia.org/wiki/LGBT>
- Winchester, A. (2007). NEWS Sports. *Lesbian News*, 32(7), 13 – 13. Retrieved 23. 11. 2016 from EBSCO database on the World Wide Web: <http://ebSCO.imi.com//pbdweb>
- Wolf, S. (2011). America's Deepest Closet. *The Nation*, 293(8), 29 - 31. Retrieved 24. 11. 2016 from EBSCO database on the World Wide Web: <http://ebSCO.imi.com//pbdweb>
- World Health Organization (2013). *Mezinárodní klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů: desátá revize*. Praha: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR.
- Zeigler, C. (2014). A PEOPLE'S HISTORY OF LGBTI OLYMPIANS. *The Nation*, 298(6), 28 - 32. Retrieved 23. 11. 2016 from EBSCO database on the World Wide Web: <http://ebSCO.imi.com//pbdweb>
- Zvěřina, J. (1991). *Lékařská sexuologie*. Praha: Nakladatelství odborné literatury H&H.
- Zvěřina, J. (2003). *Sexuologie (nejen) pro lékaře*. Brno: AKADEMICKÉ NAKLADATELSTVÍ CERM.

